

NESTNIK

Letnik XXVIII.

Celovec, četrtek, 25. oktober 1973

Štev. 43 (1631)

DANES ZVEČER V CELOVEC:

Praznik Avstrije

Vsi na demonstracijo za naše pravice! Varčevanje

služi krepitvi
neodvisnosti

Jutri, 26. oktobra, bomo v Avstriji spet obhajali državni praznik in koroški Slovenci se kot lojalni avstrijski državljani zavestno vključujemo v to praznovanje.

Avstrijski državni praznik pomeni priznavanje k avstrijski domovini, ki je bila kot svobodna, neodvisna in demokratična država vzpostavljena za ceno ogromnih žrtev, ki so jih avstrijski državljani in ostali narodi Evrope doprinesli v protifašističnem boju med drugo svetovno vojno. Le na tej zgodovinski resnici osnovani in v duhu te zavesti pojmovani državni praznik ima svojo vsebino, ima svoj pomen in ima predvsem svoj vpliv na oblikovanje in utrjevanje resnične avstrijske zavesti, iskrenega avstrijskega patriotizma.

Na Koroškem za dokaz domovinske zvestobe nikakor ne zadostuje paradirati v „domovinski obleki“, kot jo v očitni anahronistični miselnosti propagira koroški Heimatwerk. Zlasti pa za to zvestobo ne morejo biti merilo nemškonalistični krogi, ki si povsem nepravilno lastijo vlogo razsojnika in prebivalce dežele samovoljno delijo na domovini zveste in nezveste, s protislovenskim bujskanjem pa ščuvajo na narodnostno mržnjo in s tem zastrupljajo politično ozračje v deželi ter ustvarjajo vzdušje za zločinske napade na varnost življenja in imetja koroških Slovencev.

Prav tako pa tudi v državnem merilu za praznik Avstrije ne more zadostovati nekaj plehkih in zvodnelih fraz ali zabavnih srečanj ob kričeh zvokih modernistične glasbe. Državni praznik ima, kakor že rečeno, svojo določeno vsebino in v duhu te vsebine ga je treba obhajati. To pomeni, da se je treba k tej vsebini priznati: priznati predvsem k načelom protifašističnega boja, ki so bila in so še danes svoboda, demokracija, mir in sožitje med narodi. Pomeni pa tudi, da ne smemo zapirati oči pred dogodki, ki čedalje bolj resno opozarjajo na nevarnost neofašizma, ki se v naši državi pojavlja v obliki rasizma in šovinizma.

Omalovaževanje takih pojavov je že enkrat privedlo do inferna, v katerem je bila naša država zbrisana z zemljevida. Vsakoletni državni praznik bi zato moral biti posebna priložnost, da se spomnimo žrtev, ki so bile potrebne, da je Avstrija spet živela kot svobodna in demokratična država.

V tem smislu obhajamo državni praznik Avstrije tudi koroški Slovenci, ki v polni meri izpolnjujemo svoje dolžnosti in obveznosti do domovine, od katere zato upravičeno pričakujemo, da bo čim prej in čim bolj širokogrudno izpolnila tudi svoje obveznosti do nas — da nam bo v celoti in na celotnem našem naseljenem prostoru priznala pravice, ki so nam zajamčene v ustanovni listini republike Avstrije, v državni pogodbi!

Kakor kaže, so se v državnem in deželnem zboru zastopane stranke odločile za takoimenovano ugotavljanje manjšine v obliki nekega preštevanja, kakor ga predlaga študijska komisija za rešitev odst. 3 člena 7 državne pogodbe. S tem sta tudi socialistična stranka in zvezna vlada, ki sta do nedavnega poudarjali, da sta proti ugotavljanju manjšine, če le-ta sama ne pristane na tako ugotavljanje, kapitulirali pred tozadevno zahtevo nemško-nacionalističnih sil.

Ker je taka zahteva stara zahteva nasprotnikov naše narodnostne skupnosti, je razumljivo, da je naperjena le proti našim pravicam in ob zgodovinskih izkušnjah ter ob vsakodnevnih groznjah in napadih dejansko proti našemu obstoju. Zato koroški Slovenci na tako ugotavljanje nikdar ne moremo pristati!

Zato bomo skupaj z demokratičnimi silami sosednega naroda demonstrirali proti nameravanemu ugotavljanju manjšine in za celotnostno izpolnitev člena 7 na celotnem prostoru, ki je stoletja naša domovina. Mi ne zahtevamo nobenih privilegijev, pač pa popolno enakopravnost s sosednim narodom na svoji domači zemlji.

Častna dolžnost vsakega koroškega Slovenca je, da se udeleži te demokratične demonstracije, ker gre za naše pravice in ne gre, da bi za nas demonstrirali le nemškogovoreči demokrati, medtem ko bi Slovenci stali ob strani.

Zato vas vabimo, da se udeležite te demonstracije in skrbite, da se le-te udeležijo tudi vaši sorodniki, sosedje in znanci, da svetu dokažemo svojo odločno voljo do obstoja in nadaljnjega razvoja.

Koroški Slovenci iz Zilje, Roža, Gur in Podjune se bomo na predvečer državnega praznika v četrtek 25. oktobra ob 17. uri srečali v Celovcu pred kolodvorom, da skupaj z demokratično mislečimi sodeželani nemškega jezika protestiramo proti nameravanemu ugotavljanju manjšine in za izpolnitev člena 7 ter manifestiramo za mirno in enakopravno sožitje obeh narodov v deželi.

Vsi na demonstracijo za naše pravice!

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

TO SO DISKRIMINACIJE

ki se jih mora Avstrija sramovati, če se hoče sklicevati na pravni red

■ Prepoved dvorane v Velikovcu za koncert slovenskega pevskega zbora, zato je pa ista dvorana na razpolago Heimatdienstu.

■ Prepoved dvorane v celovski mestni hiši za razstavo o koroških Slovencih, ker bi taka razstava podžigala „emocije“.

■ Prepoved dvorane v celovski delavski zbornici za razstavo o koroških Slovencih, ker mora zbornica „varovati svojo nevtalnost“.

■ Prepoved udeležbe koroškemu slikarju na razstavi Intart, ker je izbral dela, s katerimi je obsodil lanske pogrome na dvojezične napise.

Le nekaj primerov iz najnovejše dobe, nekaj primerov, pri katerih pa gre za očitne diskriminacije, ki se jih mora Avstrija sramovati, če se hoče sklicevati na pravni red. Država, v kateri se del prebivalstva tako očitno zapostavlja, namreč nima nobene pravice, smatrati se za pravno, pravično in demokratično!

Najnovejši razvoj na Koroškem, ko se nevarno množijo dinamiški atentati in fizični napadi na Slovence in njihove ustanove ter primeri diskriminacijskega zapostavljanja slovenskih deželanov, vedno bolj kaže, da je za vsem tem določen načrt: ustvariti „primerno ozračje“ za izvedbo ugotavljanja manjšine, ki ga nacionalistični krogi ob popuščanju vlade na vsak način hočejo izsiliti.

V ta okvir nedvomno spadajo tudi ustrahovalni procesi Heimatdiensta proti listim, ki se upajo razgaliti pravi obraz takoimenovanih „domovinskih organizacij“. V ta okvir sodi najnovejši letak Heimatdiensta proti današnji demonstraciji v Celovcu, pri

čemmer je vsekakor značilno, da nastopa lokrat v imenu „avstrijsko zavednih Korošcev“ (torej so udeleženci demonstracije po tej logiki že vnaprej ožigosani za proliavstrijske), medtem ko se je prej vedno skliceval na „domovini zveste Korošce“.

Ne nazadnje pa je v ta okvir treba uvrstiti tudi zadržanje varnostnih oblasti — vse od lanske letošne pasivne vloge pri podiranju uradnih napisov preko neodgovornega omalovaževanja atentatov na partizanske spomenike in sedež slovenskih organizacij ter fizičnih napadov in streljanja na posamezne Slovence pa tja do čudne vneme orožnika, ki se je minulo soboto pripeljal z avtomobilom (BG 2090) do tiskarne v Podlublju in tam odtrgal plakat za današnjo demonstracijo v Celovcu.

Po uvodoma navedenih prepovedih je Slovcem torej ostala le še cesta. Ali pa jim bodo prepovedali morda tudi to? Ob vlogi in dejavnosti Heimatdiensta se namreč niti ne bi čudili, če bi se vsem dosedanjim pridružila še ta diskriminacija.

Namen vsega tega je dovolj jasen: Slovence ustrahovati ter jim prepričati, da bi v javnosti opozorili na krivice, ki se jim godijo in na neizpolnjene obveznosti, ki jih Avstriji nalaga državna pogodba. Toda glasu pravice in resnice ne bodo mogli prisiliti na molk. Ta glas se bo širil naprej; preglašoval bo gnilo družbo na Koroškem, ki je očitno že povsem pod vplivom nacionalističnih in neofašističnih sil. Segel bo — če potrebno — tudi do mednarodnih forumov, kjer bo razkrinkal neresnična zagotovila avstrijskih predstavnikov o pravni in demokratični ureditvi Avstrije ter njeni pogodbeni verodostojnosti.

Potrebnost in smiselnost varčevanja je nedvomljiva tudi v času naraščanja cen in razvrednotenja denarja. Varčevanje služi višjim zahtevam posameznika in višanju zmogljivosti gospodarstva. Zato je varčevanje dolžnost posameznika in mora biti izraz vsakdanjega obnašanja slehernega v skupnosti.

Zvezni minister za finance podčrtava ob Svetovnem dnevu varčevanja 1973 nujnost varčevanja za nadaljnjo izgradnjo gospodarstva, za izboljšanje javnih naprav ter za ukrepe v korist zdravega okolja v Avstriji. Vse to zahteva pomembna finančna sredstva. Te denarje pa v odločilnem obsegu prinaša zasebni varčevalec, denarni zavodi jih zbirajo, zbrane pa v obliki kreditov dajejo gospodarstvu in skupnosti za omogočanje stalno naraščajočih investicij.

Gospodarstvo našega področja je zaostalo v svoji strukturi, po tehnični in kapitalni izgradnji. Našim malim kmetijam primanjkujejo površine, ki bi zagotavljale izključno kmetovanje in zadostne donose za družino tudi v bodočnosti. Možnosti dodatnih zaslužkov v bližnji okolici primanjkuje ali pa samo še stopnjujejo izčrpanje delovne sposobnosti do skrajno možne meje. Naš turizem je nerazvit, zgolj enosezonski, nastal brez načrtovnosti in smotrne povezave.

Pretežna večina domov po naših vaseh in dolinah, še bolj pa v gorskih naseljih je zastarelih, pogosto nezdravih, siromašnih po ureditvi in opremljenosti, brez udobnosti za prijetno bivanje in za odpočitek po težkem delu.

Našemu podeželju manjkajo skoraj vsepovsod sodobne skupnostne ustanove. Premalo je Kulturnih domov, ni knjižnic, ni klubov za udejstvovanje in družabnost mladine, ni javnih kopališč in telovadnic, ni otroških vrtcev. Manjka še mnogo tega, kar bi zadržalo mladi rod v domači vasi in domovini. V kolikor pa so takšne ustanove, so za nas nedostopne, če se ne potujimo in ne prodamo.

Posameznik mora varčevati za svojo varnost ob nepredvidenih dogodkih. Kdor zmore in več terja od življenja, varčuje s ciljem izboljšanja pogojev in možnosti za bolj osrečujoče koriščenje sadov svojega dela. Zelo redki še varčujejo v zaupanju, ki jim ga niso mogla vzeti vsa razočaranja vihravih časov, zgolj iz pričanja, da je varčevanje življenjska nuja. Na prstih bi končno lahko prešteli one, ki v varčevanju iščejo brezdelni profit. Koristnost varčevanja za sebe vsak občuti in presoja lahko po svoje. Po tej presoji tudi izbira znesek in dobo nalaganja svojih prihrankov.

Potrebnost širokega in zavestnega varčevanja v korist utrjevanja naše skupnosti pa moramo skupno dojeti, skupno priznati in skupno uresničiti — za krepitve naše neodvisnosti in lastnih sil.

Dr. Mirt Zwitter

Danes zvečer vsi v Celovec!

DEMONSTRACIJA ZA PRAVICE KOROŠKIH SLOVENCEV

■ Za izpolnitev čl. 7! ■ Proti ugotavljanju manjšine! ■ Za prijateljstvo med narodoma v deželi!

Zbirališče ob 17.30 uri pred glavno železniško postajo

Avstrijska vlada je odgovorna za vsa početja zoper koroške Slovence

Iz sekretariata za informacije IS so sporočili, da prejema republiški izvršni svet SR Slovenije z vseh strani še vedno veliko protestnih pisem in brzojavk, v katerih delovne organizacije, znanstvene ustanove, šole in posamezniki ostro protestirajo proti nasilju in nepravilnemu ravnanju avstrijskih oblasti s koroškimi Slovenci.

Med temi pismi posebej omenjajo zlasti protest, ki so ga poslali s svojega zborovanja učenci, učitelji in ostali člani delovne skupnosti centra strokovnih šol v Ljubljani. V pismu poudarjajo, da slovenska in jugoslovanska mlada generacija, zrasla v svobodi, goji strpna čustva v nacionalnem in internacionalnem pogledu in zato ne more razumeti šovinističnih izpadov dvigajočih se mračnih sil nacizma v Avstriji.

„Protestiramo zoper zločin nad partizanskim spomenikom v Robežu,“ je rečeno v omenjenem protestu, „protestiramo proti omejevanju svobodne rabe materinega jezika, protestiramo zaradi političnega in fizičnega nasilja proti koroškim Slovencem. Spoštujemo suverenost in zakonodajo Avstrije, ne verjamemo pa, da gre samo za neodgovoren izpad posameznikov. Prepričani smo, da je avstrijska vlada odgovorna za vsa početja zoper svobodo koroških Slovencev in da gre za namerno kršenje temeljnih človeških pravic koroških Slovencev. Avstrijska vlada se že v tako napetem mednarodnem ozračju brezbržno obnaša do dolžnosti, ki so ji naložene s 7. členom mednarodne pogodbe. Zato se pridružujemo vsem naprednim silam in zahtevamo spoštovanje mirovne pogodbe, zahtevamo svobodo in demokratičen razvoj za naše brate — koroške Slovence. Podpiramo oster nastop vseh svobodnomislečnih ljudi zoper nacistično usmerjene organizacije na avstrijskem Koroškem.“

Zgornjo protestno izjavo, ki jo je podpisalo 1500 učencev in učiteljev centra strokovnih šol v Ljubljani, so poslali tudi avstrijskemu generalnemu konzulatu v Ljubljani.

Prejšnji teden je bilo v študentskem naselju v Ljubljani veliko protestno zborovanje mladine in študentov. Na zborovanju, ki se ga je udeležilo okoli 2000 ljudi in na katerem je med drugimi govoril predsednik Zveze študentov Jugoslavije, so izrazili zaskrbljenost zaradi naraščanja nasilja in fašizma v svetu in zaradi teptanja temeljnih človeških pravic, zapisanih v ustanovni listini OZN. Pri tem so opozorili na razvoj v Čilu, na Bližnjem vzhodu in v drugih delih sveta, posebej pa so obsodili zlasti tudi množične se protislovenske izpade na Koroškem.

Problematici koroških Slovencev pa je veljal tudi zbor mladine v Pluju, kjer je zgodovinski pregled dogodkov na Koroškem podala prof. Ljubica Šuligoj, medtem ko je o boju koroških Slovencev za svoje pravice govoril dopisnik ljubljanske RTV v Celovcu Zvone Zorko. Z zborovanja so poslali sekretariatu za zunanje zadeve v Beogradu, avstrijskemu generalnemu konzulatu v Ljubljani ter osrednjima organizacijama koroških Slovencev v Celovcu pismo, v katerem

pljujska mladina zahteva, da se koroško vprašanje reši tako, kot določa 7. člen avstrijske državne pogodbe.

Na Koroškem se razpihujejo razne šovinistične in neonacistične sile, je rečeno v omenjenem pismu ter poudarjeno, da zločin na

Robežu ne pomeni le napada na koroške Slovence in njihove pravice, temveč hkrati napad na tradicije in ogromne žrtve protifašističnega boja slovenskega in vseh evropskih narodov.

„Če se razmere na Koroškem ne bodo spremenile, če Slovincem ne bodo zagotovljeni najosnovnejši pogoji potem bomo primorani, da vprašanje koroških Slovencev internacionaliziramo,“ poudarja pljujska mladina v svojem pismu. „Kot socialistična in demokratična skupnost ne moremo in ne smemo dovoliti, da sredi kulturne Evrope ne priznajo pravice narodu, ki si je te pravice priboril z bojem in si jih zagotovil z mednarodno pogodbo.“

Danes zvečer v Celovcu

Demonstracija za pravice koroških Slovencev

Na demonstraciji danes zvečer v Celovcu bomo demonstrirali:

● **ZA IZPOLNITEV ČLENA 7 DRŽAVNE POGODBE**, ker Avstrija še vedno ni izpolnila svojih sprejetih in podpisanih obveznosti do slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Nemškonacionalistične in neofašistične sile se upirajo še tako ozki interpretaciji določil člena 7, vlada in eksekutiva pa jim popuščata. Zahtevamo od vlade takojšnjo in popolno realizacijo vseh obveznosti. Zahtevamo preprečitev nemškonacionalističnega terorja.

● **PROTI VSAKRŠNEMU UGOTAVLJANJU MANJŠINE**, ker je vsakršno preštevanje odevč in samo po sebi le nov napad na slovensko narodnostno skupnost. Na taki podlagi ni rešitve manjšinskega vprašanja in je prizadeti ne bomo priznali nikoli in nikdar. Zahtevamo izvedbo člena 7 na teritorialnem načelu.

● **ZA PRIJATELJSTVO MED NARODI**, ker verujemo v možnost prijateljskega sodelovanja med narodoma na Koroškem. Vendar je to mogoče edino na podlagi popolne enakopravnosti obeh narodnostnih skupin, obeh jezikov in kultur na vseh področjih javnega življenja. Kajti: ljudstvo, ki drugim krati pravice in jih tlači, tudi samo ne more biti svobodno.

Današnja demonstracija je pripravil Solidarnostni komite za pravice koroških Slovencev, v katerem so združene naslednje organizacije in skupine:

AIDLAM (mednarodno združenje za obrambo ogroženih jezikov in kultur), Amnesty International, Arbeitskreis Galerie Hildebrand, Bund demokratischer Frauen, Bund demokratischer Lehrer, Bund Kärntner Studenten, Indochinakomitee Klagenfurt, Katholische Arbeiterjugend, Katoliška mladina, Kinderland-Junge Garde, Kladio, Klub slovenskih študentov na Dunaju, Kommunistische Jugend Österreichs, Kommunistische Partei Österreichs, Koroška dijaška zveza, KZ-Verband, Mladinska organizacija Peca, Mladje, Narodni svet koroških Slovencev, Österreichische Liga für Menschenrechte, Österreichisch-Jugoslawische Gesellschaft, Roter Schülerbund, Slovenska mladina in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem. Solidarnost z načeli komiteja pa so izrazile tudi še druge organizacije, med njimi Österreichische Widerstandskämpfer in Verband sozialistischer Studenten Österreichs.

Duhoviti mož Fritz Muliar, popularni televizijski švejk, s katerim smo se pogovarjali v Anteni že v nadaljevanjih, ko je pojasnjeval svoj umetniški credo, je tokrat odločno in bistroumno povedal nekaj zanimivih misli o naši zamejski Koroški in o razmerah v Avstriji. Saj je tudi zanimivo, da napredni del avstrijske javnosti ogorčeno obsoja izpade ekstremistov, da kritizira moralno izmalichenost „posebnežev“, ki še vedno sanjajo o nekem krutem svetu in nadčloveškem rajhu. Pa naj takšno protijugoslovansko delovanje še tako označujejo kot osebno izmalichenost, je jasno, da pripada naši manjšini na Koroškem (in v Italiji) po mednarodnem pravu enakopraven in samostojen položaj.

Igralec Fritz Muliar je bil vesel najinega ponovnega srečanja. Še toliko bolj, ko je zvedel, da ga je slovenska javnost tako lepo sprejela. In prav nič mu ni bilo žal sicer strogo odmerjenega časa, ki si ga je kratkotrajno ukradel, da sva lahko potem ob svežem moštu v slovitim dunajskem Grinzingu kramljala o prav nič umetniški zadevi. — Kaj sodi dobri vojak švejk o izgredih na Koroškem? sem hotel povprašati Fritzja Muliarja, pa mi je začel o tej vroči temi govoriti kar sam:

— Nekateri trdijo, da se igralec ne sme vmešavati v politiko, jaz pa pravim: če si igralec, si tudi človek. Človek pa ne živi zgolj poklicno, ampak živi med ljudmi, s katerimi se mora nujno razumeti in sporazumevati, živeti mora z njimi v sožitju, če sploh boče biti srečen. Poklic brez takšne sreče pa

AVSTRIJSKI IGRALEC FRITZ MULIAR:

„Sram me je, kar počnejo moji rojaki s koroškimi Slovenci“

priznati, da me je sram, ker moji rojaki počnejo takšne reči s koroškimi Slovenci. Še bolj pa me je sram, ker se del javnosti v Avstriji sklicuje na pijanost, ki pač odgovarja na morebitne posledice. Vsi pa vemo, da pijanost ne more in ne sme biti opravičilo za fašistične izgrede nekaterih prenapetežev, saj bi lahko v takšnem primeru pijanci svobodno ubijali ljudi, požigali hiše. Žal mi je, ker se moramo po tridesetih letih ukvarjati s problemi, ki smo jih takrat dokončno razrešili. In verjemite mi, da razumem tiste, ki nočejo govoriti nemško, ki nočejo slišati nemščine in ne nazadnje videti nemško govorečih ljudi. Takšen madež pada na vse. Tudi sam se namreč

dobro spominjam grozot druge svetovne vojne, ko so me zavoljo protihitlerjanskega mišljenja obsodili na smrt in kasneje vtaknili v taborišče. In čeprav po tolikih letih le skušamo nekako, ne pozabiti, ampak preboleti te grozote, pa potem tega kratkomalo ne zmoremo, ker so med nami ljudje,

ki s krutimi dejanji dokazujejo, da po njihovih žilah še vedno teče — fašistična kri.

— V čem vidite rešitev iz takega stanja?

— Prav gotovo ne v vojaštvu. Vojaštvo ničesar ne rešuje, pač pa mirvoljna koeksistenca in razumevanje med vsemi narodi sveta.

— Kakšna pa je razlika med javnim in osebnim vzpostavljanjem stikov dveh narodov?

— Prav tu se pokaže, kako nemumno in nelogično je prerakanje zaradi kažipotov in krajevskih napisov. Zakaj? Zato, ker videvamo na menjalnicah slovenske napise, ker vemo, da avstrijski trgovci vabijo Slovence z napisi v slovenščini na velikih panojih... In ni-

komur še ni prišlo na misel, da bi te napise prečrtal, pomendral, jih uničil. In nikomur ne bo prišlo to na misel, ker gre za denar. Ko pa nekdo govori o denarju, mu napravijo napis tudi v kitajščini, če bočete. Ob vsem tem lahko rečem, da je denar zares sveta vladar, da ne pozna meja, pa tudi ne ljudi.

Jezen je bil, ko je govoril o teh rečeh, pa sem vprašal, če se velikokrat zelo razjezi.

— Ne, spravljam sem. Veliko dam na prijateljsko prepričevanje, gre mi za mirno reševanje vseh sporov. Dobrotljivost je lepa reč. Kadar pa me kakšna reč le preveč prizadene, spregovorim o njej.

— Katere vrline najbolj cenite pri človeku?

— Odkritosrčnost, hrabrost, prijateljstvo, dobroto.

Za konec je Fritz Muliar alias Josef Švejk povedal:

— Hvaležen sem vam Slovincem za tolikšno pozornost, ki sem je bil deležen kot Josef Švejk. Hvaležen sem vam, ker sem velik prijatelj Jugoslavije sploh in običudujem zgodovinsko osebnost tovariša Tita. Prav zavoljo tega me vedno znova prizadene sleherni protijugoslovanski napad revanšistov.

Vinko Miljutin Šimek
(Antena, Ljubljana, 18. 10. 1973)

POŠIROKEM SVETU

BEOGRAD. — Z ukazom predsednika Tita je bil imenovan za izrednega in pooblaščenega veleposlanika Jugoslavije v Avstriji Gustav Vlahov, dosedanji podpredsednik zvezne skupščine. Novi jugoslovanski veleposlanik v Avstriji je bil rojen leta 1912 v Carigradu, visokošolske študije pa je končal v Moskvi. Od leta 1941 je bil v sovjetski rdeči armadi in od leta 1944 v jugoslovanski ljudski armadi, kjer ima čin rezervnega polkovnika. Po vojni je bil pomočnik zunanjega in kmetijskega ministra, zvezni sekretar za socialno politiko, veleposlanik v Pakistanu in Mehiki ter zvezni sekretar za informacije.

DUNAJ. — Zadnje nedeljo so bile na Dunaju in na Zgornjem Avstrijskem deželnozborske volitve. Na Dunaju je SPÖ pod vodstvom novega župana Gratza zabeležila prepričljivo zmago, kakršne niti v lastnih vrstah niso pričakovali. Dobila je namreč 60,14% vseh veljavnih glasov ter je število svojih mandatarjev povečala od 63 na 66 (za primerjavo: pri zadnjih deželnozborskih volitvah leta 1969 je dobila 56,9 odst. in pri državnozborskih volitvah leta 1971 59,49%). Za ÖVP se je odločilo 29,31 odst. (27,8 in 33,87%) volivcev in bo v novem deželnem zboru oziroma mestnem senatu imela 31 namesto dosedanjih 30 predstavnikov. FPÖ je tokrat dobila 7,68 odst. glasov (leta 1969 7,2 in leta 1971 4,34%), vendar je od dosedanjih 4 mandatarjev enega izgubila. Popoln poraz je utrpela Olahova DFP, ki je izgubila vse tri dosedanje mandate. KPÖ pa je sicer dobila 2,3 odst. glasov, vendar je tudi tokrat ostala brez poslancev.

LINZ. — Ravno obratno so se končale volitve na Zgornjem Avstrijskem, kjer je zmagala ÖVP s svojim deželnim glavarjem Wenzlom. Svoj delež na glasovih je v primerjavi z letom 1967 povečala za 2,47% in v primerjavi z letom 1971 za 3 odstotke ter bo v novem deželnem zboru imela 28 poslancev namesto dosedanjih 26. SPÖ je nasprotno nazadovala od 45,94 oziroma 47,98% na sedanjih 43,36% in bo imela le še 24 (doslej 26) mandatov. FPÖ je ostala precej pri starem in bo tudi v novem deželnem zboru imela 4 poslance. Spremembe na Zgornjem Avstrijskem pa bodo imele posledice tudi na bodočo sestavo zveznega sveta, kjer bosta imeli SPÖ in ÖVP enako število zastopnikov in bo torej ÖVP v času, kadar bo zveznemu svetu predsedoval socialist, lahko preprečila odobritev zakonov, ki bi jih socialisti izglasovali s svojo večino v parlamentu.

KAIRO. — Na Bližnjem vzhodu je začel v ponedeljek zvečer veljati sporazum o premirju. Do take rešitve je prišlo po sklepu varnostnega sveta, ki je z izjemo Kitajske soglasno potrdil dogovor med Ameriko in Sovjetsko zvezo ter pozval vse v vojni spopad zapletene sile, naj na položajih, ki jih trenutno zavzemajo, ukinejo sovražnosti. Hkrati je varnostni svet pozval vse prizadete, naj po prekinitvi ognja takoj v celoti uveljavijo resolucijo varnostnega sveta iz leta 1967, v kateri je med drugim govorila o tem, da mora Izrael zapustiti zasedena arabska ozemlja. Končno pa je varnostni svet še odločil, da se morajo takoj začeti pogajanja za doseg pravičnega in trajnega miru na Bližnjem vzhodu, in sicer pod „primernim nadzorstvom“, pri čemer ne izključujejo možnosti, da bi položaje med nasprotnima strankama zavzele sile Amerike in Sovjetske zveze. V kolikor bodo sklepi varnostnega sveta tudi dejansko uresničeni, bo pokazal šele nadaljnji razvoj dogodkov na Bližnjem vzhodu.

TRST. — V Gonarsu v Italiji, kjer je bilo med vojno proslulo fašistično koncentracijsko taborišče, v katerem so trpeli predvsem Slovenci, gradijo veličastno spominsko kostnico žrtvam fašističnega nasilja iz Jugoslavije. Spominska kostnica za 414 taboriščnikov bo obsegala površino 800 kvadratnih metrov in bo odprta 2. decembra. Spomenik za kostnico je izdelal kipar Mirodrag Živković. Kostnico bodo uredili na podlagi sporazuma med Italijo in Jugoslavijo, velike zasluge pa imajo predvsem tudi prebivalci mesteca Gonarsa, ki že vsa leta kažejo veliko zanimanje za ohranitev spomina na tragične žrtve fašističnega nasilja. Ker je bila velika večina žrtev v Gonarsu Slovencev, se bo to mestece pobratilo z občino Vrhniko. (Pri nas na Koroškem pa določeni krogi imenujejo spomenike protifašističnim borcem in žrtvam fašizma „iz-zivanje domovini zvestega prebivalstva“).

BONN. — Zahodnonemški zunanji minister Walter Scheel, ki je prejšnji teden bil na obisku na Poljskem, bo prihodnji teden odpoval na obisk v Sovjetsko zvezo.

BEOGRAD. — Minulo soboto so v Jugoslaviji obhajali 29. obletnico osvoboditve Beograda. V bojih za Beograd je padlo več kot 3000 partizanskih in nad 800 sovjetskih borcev. Takrat je imel Beograd le 280.000 prebivalcev, medtem ko jih danes šteje več kot 1,2 milijona.

Čudne cvetke „pravne“ države

Heimatdienst se čuti užaljenega

Pred tedni je naš list (kakor tudi še drugi listi na Koroškem) objavil dopis Herberta Gutfenbrunnerja iz Kotmarse vasi. V njem je pisec pod naslovom „Es naht der Herbst...“ med drugim izpovedal mnenje, „da je Heimatdienst rakasta tvorba Koroške in rakaste tvorbe se, kot je znano, bujno razraščajajo“. Zaradi tega stavka se je čutil Heimatdienst ozioroma njegov predsednik Feldner užaljenega in je tožil; minuli petek sta morala pred sodnika naš urednik Rado Janežič ter pisec inkriminiranega članka Herbert Gutfenbrunner.

Razprava se je začela z očitno blamažo za tožilca dr. Feldnerja in njegovega pravnega zastopnika dr. Mayerja, ki sta morala umakniti tožbo proti našemu uredniku, ker le-ta po tiskovnem zakonu ne odgovarja za vsebino lista. Tako je ostal kot obtoženec le še pisec članka, ki je pred sodiščem izjavil, da je v tem članku izrazil svoje osebno mnenje, po katerem da je Heimatdienst bolan, ker se v svoji dejavnosti in svoji miselnosti opira na dobo, ko so ljudi delili na domovini zveste in nezveste, to je na dobo, ki ni prispevala k zbliznanju med ljudmi in narodi. Predsednik Heimatdienta pa je nasprotno „prepri-

čeval“, kako zelo da se njegova organizacija trudi za mirno sožitje(!), medtem ko je njegov odvetnik skušal „dokazovati“, da obtoženec skesano priznava svoj „greh“, ki da ga je zagrešil le pod vplivom tujih listov, kakor sploh da med narodom na Koroškem nikdar ni bilo sovraštva in da je bil spor vedno vnešen od zunaj. Pri tem je obtožencu spričo njegove mladosti očital slabo poznanje zgodovine, vendar je pozabil da tudi njegov klient dr. Feldner ni dosti starejši in leta 1945 kot šestleten deček gotovo še ni mogel zavestno sodoživljati vsega tistega, kar danes tako gostobesedno pripoveduje o „zloči-

nih“, ki da so jih zagrešili partizani na Koroškem.

Sodnik dr. Fresacher je obtoženega Gutfenbrunnerja priznal za krivega ter ga obsodil na 1000 šilingov kazni in 2000 šilingov globe ter objavo obsodbe v Slovenskem vestniku. V utemeljilvi sodbe se je v glavnem pridružil mnenju tožilca ter menil, da v „pravni državi“ pač ni mogoče koga sramotiti in ga v vseskozi negativno napisanem članku imenovati „rakasto tvorbo“.

Ne da bi se spuščali v razmišljanja o vsebini, poteku in zaključku tožbe, ki jo je vložil predsednik Heimatdienta zaradi žaljenja časti, je nekaj le treba ugotoviti. Na obravnavi je posebno čudno zvenelo sklicevanje na pravno državo, čudno namreč ravno v zvezi s Heimatdientom, torej s tisto organizacijo, ki je s svojo dejavnostjo že nešteto krat zelo jasno pokazala, da spada med organizacije, katerih dejavnost je po 5. odstavku 7. člena državne pogodbe izrecno prepovedana. Toda v „pravni“ državi Avstriji očitno ni državnega pravnika in ni sodnika, ki bi v tem smislu tudi ukrepal. V tej „pravni“ državi doživljamo sploh čudne cvetke pravnosti: kdor se drzne Heimatdientu očitati nacionalistično protislovensko dejavnost, je obsojen, medtem ko Heimatdienst lahko ne kaznovano grozi z genocidom, kakor je to napravil leta 1970 v svojem glasilu „Ruf der Heimat“.

Treba je vedno spet poudariti, da je to zelo svojevrstno in značilno pojmovanje in praktičiranje enakosti pred zakonom vse prej kot v čast in ponos državi, ki hoče veljati za pravno, pravično in demokratično.

Avstriji manjka resna volja

za pravično reševanje manjšinske problematike

V ponedeljek je na Dunaju spet zasedala tako imenovana študijska komisija za probleme slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem, ki jo je kancler Kreisky lani imenoval na pobudo ÖVP in ki naj bi se bavila z vprašanji okoli dvojezičnih krajevnih napisov. Kakor znano, je ta komisija potem svoje delo v glavnem omejila na problematiko nekega ugotavljanja ali preštevanja manjšine. Temu vprašanju je veljala tudi ponedeljska seja in znova — kakor že tolikokrat v zadnjem letu — se je izkazalo, da tudi v tem krogu ni mogoče doseči enotnih stališč glede ugotavljanja. Zato bo komisija svoje izsledke, pobude in predloge zdaj posredovala zveznemu kanclerju, ker je mnenja, da mora odločitev pasti v vladi in parlamentu.

Ali tisti, ki se iz političnih ozirov in po strokovni plati zavzemajo za neko ugotavljanje manjšine, res mislijo in verujejo, da je tako ugotavljanje v koroških razmerah sploh izvedljivo? Ali pa celo pričakujejo, da bo z dinamičnimi in bombnimi atentati, s fizičnimi napadi, z očitnimi diskriminacijami in z zastraževalnimi procesi šele ustvarjeno pravo ozračje za preštevanje Slovencev na Koroškem?

Koroški Slovenci smo k temu vpra-

šanju že dovolj jasno zavzeli stališče, ter smo odločno odklonili vsakršno obliko ugotavljanja ali preštevanja. Sedanje prerekanje o tem, ali so ljudje z nemško-slovenskim občevelnim jezikom pripadniki manjšine in ali je „vindišarje“ treba prišteti večinskemu narodu (morda kar kitajskemu, ker je ta številčno največji na svetu!), se nam zato zdi silno podobno znanemu barantanju o kožuhu medveda, ki je še živel. Predvsem pa vidimo v vseh teh prizadevanjih neizpodbiten dokaz, da v Avstriji manjka resne volje in iskrene pripravljenosti za pravično reševanje manjšinske problematike.

„Temne sence kot pred 30. leti“

Na proslavi 30-letnice I. kongresa slovenske protifašistične ženske zveze v Dobrniču pri Trebnjem je Mara Rupena-Osolnik posebej pozdravila zastopnice slovenskih žena iz Koroške in Italije.

„V mislih imam predvsem predstavnice Koroške,“ je naglasila govornica, „kjer se zadnje čase vse bolj pogosto pojavljajo prav tiste temne sence kot pred 30. leti. Dogodki, ki vse bolj vzbujajo skrb prav zaradi brezbrzičnosti vodstva sosednje Avstrije, imajo iste korenine in iste cilje kot pred 30. leti. Prav slovenske žene in matere, ki so same občutile vse strahote fašizma in nacizma, odločno zahtevajo, da se spoštujejo pravice naše manjšine in da se preneha s provokatorskimi in neofašističnimi delovanji proti našim ljudem.“

vredne. Odkriti intimen problem ženske pomeni, zaslužniti jo. Reševali ji ga pa pomeni, dvignili njeno vrednost. Tega pa si želijo vse po vrsti.

Zato je treba v primeru, kadar imata moški in ženska enako mnenje, upirati se in nazadnje popustiti, tako da ima nazadnje ona prav, da jo prevzame občutek zmagovalke, kar ji dviga samozavest. Kadar pa gledata na stvari različno, je treba brezpogojno uveljaviti svoj prav. To pomeni, da je oblast in moč deljiva. V resnici pa pripada močnejšemu, kar je po naravi stvari razumljivo. Tako obvladuje razum čustva s tem, da dobiš, kadar navidezno popuščas. Pravzaprav pa to velja tudi obratno, za uveljavljanje ženske volje nad moškimi. Kajpak tam, kjer imajo moški preveč med nogami in premalo v glavi.

S tem je nekako tako kot z demokracijo in vlado, je duhovitič. Kadar sta ljudstvo in vlada enakega mnenja, popusti vlada, kadar pa le-ta misli drugače, ne popusti. Svet je nesporno kruta stvarnost. Politika pa je vseskozi slepilo, nenehen boj med lažnim videzom in resničnim bistvom stvari. Zato se je treba večkrat prepustiti videzu, da obvladuješ bistvo. Prekleta enostavna strategija izkoriščanja nasprotij!

Ko je tako užival v jesenski narodi in se ukvarjal z izpopolnjevanjem teorije o preslepitvah nasprotnika, ga je klicala Lotte iz hotela.

„Tudi ti boš še prišla na vrsto, če bo tako nevarno klatili se ponoči okrog.“ Odločil se je, da zavoljo ženske ne bo tvegaj življenja.

V uradu ga je čakalo presenečenje, ki je spravilo v akcijo vse njegove intelektualne moči. Usoda mu je še enkrat ponudila izjemno priložnost. Agent Alfa je poročal, da v bližnji prihodnosti pride na njegovo območje član centralnega komiteja in vrhovnega partizanskega štaba Jugoslavije.

„Meinungsfreiheit“

wie sie in Kärnten praktiziert wird

Unlängst hat Heinz Stritzl in der Kleinen Zeitung — weil der jugoslawische Vizepräsident Ribičić dafür eingetreten ist, daß für die slowenische Volksgruppe in Kärnten Bedingungen geschaffen werden müssen, die es ihr ermöglichen, „frei ihre Meinung und ihre nationalen Gefühle auszudrücken“ — in Sachen „Meinungsfreiheit“ doziert: „Die slowenische Volksgruppe in Kärnten verfügt über jede Möglichkeit, ihre Meinung und ihre nationalen Gefühle frei zu äußern...“

Eine sehr wesentliche Voraussetzung für eine funktionierende Meinungsfreiheit ist das Recht, sich informieren zu können und andere auch informieren zu dürfen! Eine objektive, sachbezogene Information und eine die Minderheit anerkennende meinungsbildende Aufklärung hat in Minderheitenfragen nicht nur für Einzelpersonen, sondern für beide Volksteile insgesamt großen Wert. Eine Minderheit kann in der Meinungspflege, in der sogenannten Öffentlichkeitsarbeit, auf Grund der Tatsache, daß sie eben Minderheit ist, nie diese Intensität erreichen, wie sie die Mehrheit, der alle Massenmedien uneingeschränkt zur Verfügung stehen, besitzt. Daß Massenmedien die öffentliche Meinung stärkstens beeinflussen, sie lenken und auch manipulieren, braucht wohl nicht weiter ausgeführt werden. Der Minderheit wohlgesinnte Massenmedien sind in Kärnten in letzter Zeit aber recht selten geworden.

Auf dem Papier besitzt die slowenische Volksgruppe in Kärnten zweifelsobne die von Heinz Stritzl behaupteten Möglichkeiten bezüglich der Meinungsfreiheit. Doch auf dem Papier, nämlich im Artikel 7 des Staatsvertrages, besitzt die slowenische Volksgruppe noch andere Rechte.

Vom Recht auf Meinungsäußerung, sprich Information der Mitbürger, Gebrauch machend, wollte das Solidaritätskomitee für die Rechte der Kärntner Slowenen in Klagenfurt eine Informationsausstellung durchführen. Was geschah? In derselben Nummer der Kleinen Zeitung, in der sich ihr Chefredakteur ereiferte, daß die slowenische Volksgruppe ohnehin über jede Möglichkeit der Meinungsäußerung verfügt, brachte diese Zeitung sowohl einen Bericht über den Sprengstoffanschlag vor dem Haus des Zentralverbandes slowenischer Organisationen in Klagenfurt als unter der Überschrift „Keine Slowenen-Ausstellung im Stadthaus“ sinnigerweise auch die Meldung, daß die Ausstellung nicht die Zustimmung des Klagenfurter Bürgermeisters erhielt, der eine spätere Durchführung der Ausstellung in den stadteigenen Räumen vom Inhalt der Ausstellung abhängig machte. Die Zensur ist also in Klagenfurt für die Ausstellung „Probleme der Kärntner Slowenen“ wieder eingeführt worden. Und trotzdem besitzen die Slowenen — laut Kleine Zeitung und verschiedener anderer „Patrioten“ — alle Möglichkeiten, Rechte und Freiheiten... .

Dies, obwohl vor Guggenbergers Ablehnung der Ausstellung im Klagenfurter Stadthaus sein Völkermarkter Amtskollege Glantschnig dem Christlichen Kulturverband die Benützung des Völkermarkter Stadtsaales für ein Chorkonzert ebenso verweigert hat, wie jetzt die Klagenfurter Arbeiterkammer nicht bereit ist, ihre Räumlichkeiten dem Solidaritätskomitee für die Ausstellung zu vermieten, da sie „ihre Neutralität wahren müsse“! Fadenscheiniger geht es nimmer. Als ob sich der Vermieter mit dem Inhalt von Ausstellungen je identifizieren mußte.

Die Weigerung, Säle, die der öffentlichen Hand bzw. Körperschaften öffentlichen Rechts gehören, an einen slowenischen Chor und an ein Komitee, das für die Rechte der Kärntner Slowenen eintritt, zu vermieten, ist ein Zeichen nicht nur der Intoleranz, sondern auch der Einschränkung der Gleichberechtigung. In Völkermarkt z. B. wird aber der Saal in der Neuen Burg dem Kärntner Heimatdienst für seine Jahrestagung am 28. Oktober 1973 selbstverständlich zur Verfügung gestellt. Hier Anerkennung der Gleichberechtigung oder Bevorzugung — dort Zurücksetzung oder Diskriminierung? Warum ergreift die Kleine Zeitung nicht Partei für diejenigen, deren Gleichberechtigung eingeschränkt wird?

Wenn die Gleichberechtigung nicht gegeben erscheint, ist wohl die Unterdrückung gegeben. Einschüchterung und Unterdrückung aber werden im Lexikon als Terror bezeichnet.

R. Vouk

STONE SVETINA

200

UKANA

TRETJA KNJIGA

Nekoč se je na sprehodu srečal z gospo, ki jo je imel za zvezni člen na poti k skrivnosti judovskega zlata. Spoštljivo se ji je priklonil, saj sta bila svoj čas že dobra znanca. Večkrat sta se videla pri Zofiji, dokler ni prišel vmes polkovnik Perst. Zavoljo njega ni maral prehitro tvegati. Prav nič mu ni bilo do tega, da bi izgubil vse, preden bi karkoli dobil. Tudi pri njej je spoznal, da strah utre pot in zapre mnoga usta. Dal ji je vedeti, da so odkrili o njej neke neprijetne stvari v zvezi s pobegi Judov. Zelo se je začudila in vse zanikala. Obljubil ji je, da bo napravil vse, da ne bi padla med kolesje uradnega aparata, ki bi jo prav gotovo uničilo. Po ovinkih ji je namignil, naj se boji polkovnika Persta. Ni mu ušlo rahlo vznemirjenje na njenem lepem obrazu. Povabila ga je, naj se oglasi pri njej, po možnosti tako, da ne bi zbudila sumov ne na tej ne na oni strani.

Ko je ženska izginila proti cerkvi, se je nasmehnil od zadovoljstva. Razmišljal je o izkušnjah z ženskami. V okolščinah, v katerih je živel, so mu pomenile najvažnejše varnostno omrežje. Rabile so mu kot varnostni signal in kot minska polja. Nanje bo moral še računati in jim posvetiti še več pozornosti. Konec koncev vsak človek želi uveljavljati svojo voljo, da ima vsaj lažen, če že ne resničen občutek pomembnosti. Za ženske velja to še bolj, ker so bolj nečimrne kot moški, kar je razumljivo, saj so bile vso zgodovino zatirane in so še sedaj v družbi po krivici manj-

„S kakšnim namenom?“ si je zastavil vprašanje. Seveda, vtem ko je on, Wolf, gasil revolucijo, bi jo ta rad zanelil in razplamtel na ozemlju, kjer Nemcem že gori pod nogami in kjer se bodo umikali iz Italije in Balkana prej ali slej.

Alfa mu je poročal, da bo na Pokljuki veliko zborovanje aktivistov Osvobodilne fronte.

Dobro, da imajo tudi komunisti bolezen velikih zborov in dolgovernih govorov. Jih bo vsaj vedel kje iskati in kje zgrabit.

Ce bi ujel tega člana vrhovnega štaba in bi ga dal poročniku Hartwiku v obdelavo, bi se neznansko prikupil svojim šefom in generalu. Potem bi precej časa lahko produčeval ženske, nastavljal velikim ribam in dreshal psa. Skratka, živel bi v miru.

Misli so mu neutrudno krožile: „Kovali železo, dokler je vroče,“ je mislil, ko je delal načrt, kaj vse bo ukrenil, da se mu plen ne bo izmuznil iz mreže. Takoj je zdikiral vsem izpostavam gestapa navodilo, naj poostre budnost in poročajo o vseh sovražnikovih premikih.

Po tem pomembnem delu si je hotel prižgati cigaro. Doza je bila prazna in velika škafka v pisalni mizi prav tako. Spomnil se je na trafikanta v vogalnem lokalu hotelskega prizemlja, ki je že vsa leta okupacije oskrboval njega in njegove ljudi s tobakom.

Zapustil je urad. V trafiki je bilo nekaj njegovih. Ko je odprl vrata, se je trafikant spoštljivo priklonil in tolsta rdeča lica so mu zažarela od ustrežljivosti.

„Kar postrezite ljudem,“ je dejal major, ki ni maral delati vtisa privilegiranosti, in vzel v roke časopis. Preletel je samo naslove, njegova vsebina pa ga je tako zbadla, da bi ga bil najraje vrgel v smeti. „Laži se stopnjujejo,“ si je govoril na tihem. „Naše sile, ki so porazile sovražnika,

Pesniki treh dežel so se srečali

V okviru prireditev „Alpe-Jadran“, ki se letos odvijajo v Ljubljani, je med drugim bilo tudi srečanje pesnikov iz treh sosednjih dežel Furlanije-Juljske krajine, Koroške in Slovenije. Srečanje je bilo prejšnji torek v prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani. Srečanja sta se udeležila po dva pesnika iz vsake dežele. Pri tem je treba povedati, da sta tako iz Furlanije-Juljske krajine kot iz Koroške bila povabljeni tudi pesnika slovenske narodnostne skupnosti, kar je srečanju dalo pečat enakopravnosti piscev večinskega in manjšinskega naroda. Iz Furlanije-Juljske krajine sta prišla Luciano Morandini in Marko Kravos, iz Koroške Hans Gigacher in Andrej Kokot, medtem ko sta Slovenijo zastopala Mila Kačičeva in Jože Smit.

Najprej je bil na sporedu razgovor, pri katerem so sodelovali udeleženci srečanja, prisostvovali pa

so tudi predstavniki sekretariata za prosveto in kulturo ter Kulturne skupnosti SRS, predsednik Društva slovenskih pisateljev Miško Kranjec, avstrijski generalni konzul v Ljubljani dr. Riesenfeld in zastopniki tiska.

Razgovor je potekal v prisrčnem vzdušju in iskrenem hofenju po konstruktivnem sodelovanju književnikov treh obmejnih dežel. Tako je bila izražena potreba po ustanovitvi literarne revije, ki naj bi jo izdajali v jezikih treh dežel. Ta predlog je stavil pesnik Morandini, medtem ko so zastopniki Slovenije bili mnenja, da bi v začetku zadostoval almanah, ki bi izšel enkrat ali dvakrat letno. Predvsem pa je bilo naglašeno, da bi morda bilo bolj učinkovito, če bi v posameznih regijah predstavljali zaključena dela posameznih avtorjev. Nadalje je bilo izraženo mnenje, da bi se taka srečanja morala prirediti večkrat, kar je za medsebojno spoznavanje in navezavo prijateljskih stikov nujno potrebno.

Kljub prijateljskemu vzdušju, ki je vladalo na srečanju, pa udeleženci niso mogli mimo dejstva nacionalistične nestrpnosti, ki vlada na

Koroškem. Tozadevno je Andrej Kokot opozoril, da lepe besede in navidezno prijateljstvo ne morejo spraviti s sveta realnosti, s katero se morajo soočiti koroški Slovenci. Poudaril je, da odobrava taka srečanja, na katerih odpravljamo nacionalne bariere in utrjujemo prijateljstvo, da pa je to možno le na osnovi iskrenosti. Zato je navzoče seznanil, da vplivi šovinizma segajo tudi v dogajanje srečanja „Alpe-Jadran“. Koroškemu slikarju Piccotliniju je bilo sodelovanje na razstavi INTART odpovedano, ker je na letej hotel razstaviti dela, v katerih je upodobil lanskoletne podiralce dvojezičnih napisov na Koroškem. Kokot je nadalje dejal, da to ni v soglasju z ugotovitvijo, da mora avtor reagirati na dogodke časa. Piccotlini je eden izmed redkih, ki kot umetnik ni mogel mimo lanske „vroče jeseni“ in je letos prav zaradi tega moral ostati doma.

Navzoči so soglašali, da je sodelovanje potrebno tudi v taki situaciji, kot je na Koroškem, vendar ne da bi se izogibali političnih kriz, marveč, da bi se s skupnim angažiranim nastopom zoperstavili takim ekscesom, ki ovirajo ali celo preprečujejo razvoj zblíževanja med narodi. Za tako sodelovanje se je zavzel tudi koroški pesnik Gigacher in menil, da bi prav književniki lahko vplivali in združeno nastopali proti takim izpadom.

Zvečer je bil v mali dvorani Društva slovenskih pisateljev še literarni večer, na katerem so se pesniki predstavili s svojimi deli.

Streli na slovenske dijake

V petek 19. oktobra zvečer so neznanzi iz zasede obstreljevali slovenske dijake, ki so se iz šole vračali domov v slovenski dijaški dom v Celovcu Tarviser Straže. To podlo in zahrbito dejanje je globoko odjeknilo ne le med koroškimi Slovenci, temveč tudi v pošteni demokratični avstrijski javnosti, ki ostro obsojajo ta nevarni akt proti koroškim Slovencem. Takoj po atentatu so preiskali kraj, kjer so dijaki domnevali, da je oziroma so skriti zahrbiti strelci. Iščanje je bilo uspešno, saj so dejansko našli na tleh več izstrelkov.

Ceprav množiči se napadi proti Slovencem oblasti opozarjajo, da naj ne omalovažujejo zločinske protislovenske aktivnosti, pa moramo ugotoviti, da je policija tudi ta akt označila kot pobalinstvo.

Koroški Slovenci se upravičeno sprašujemo, kdaj bo oblast „uvidel“, da to ni dejavnost pobalinstva in pijancev, temveč da gre pri tem za vedno hujši teror neonacistov, katerim pa pristojne oblasti s svojim zadržanjem dajejo potuho in naravnost pobudo za nadaljnje akcije.

Škocijan

Pred nedavnim je bila v Škocijanu občinska seja, na kateri so razpravljali o številnih komunalnih problemih; na dnevnem redu je bilo kar 15 točk.

Med številnimi vprašanji so ugodno rešili prošnjo po potrebi gostiln in penzionov. Soglasno so sklenili asfaltirati cesto skozi Zamanje in Gorce. Na podlagi zastopnika Gospodarske liste Piceja so sklenili, da bodo v Gorcah asfaltirali cesto do hiše Frido. Tudi do Rutarja, domačije znanega umetnika prof. dr. Wernerja Berga, bodo na pot navozili peska. Prošnja Kasperja, ki dela za neko nemško podjetje, katero bi rado v Piskrčah zgradilo apartmaje, je bila „ugodno“ rešena. Kot „cukrček“ je le-ta občini ponudil vsoto 400.000 šilingov, da bi lažje dobil gradbeno dovoljenje za gradnjo apartma-stavbe. V omenjeni vsoti je vključen tudi prispevek za priključitev k vodovodu, tako da je prispevek dejansko skopnel že na 150.000 šilingov. To vsoto pa je Kasper pripravil dati šele, ko bi imel gradbeno dovoljenje v rokah. Odborniki so sklenili, da naj župan še enkrat govori s Kasperjem, da bi dobili denar takoj po sklepu občinskega odbora. Gospodarska lista pa je bila sploh mnenja, da se prošnja odkloni, ker imajo v občini sami dovolj podjetnikov, ki bi lahko zidali podobne zgradbe. Znano je tudi, da se dela na osnutku zakona, da se prepreči razprodaja domače zemlje tujcem. Pri tem imajo prav občine možnost nakupa zemljišč, saj bodo za to dobile podporo od države. Predlog Gospodarske liste dejansko zagovarja upravičene težnje domačinov, da bi bili samostojni in neodvisni od tujcev.

Nadaljnji stvarni potek občinske seje je motila samo neresna zahteva FPO-jevskega odbornika Ramuscha, ki je Picejev predlog — da bi se župnišču za raširitev pokopališča dalo 70.000 šilingov podpore — stavil pogoj, da se temu ugodi le, če bo župnik ob nedeljah bral nemško mašo. To

„pobožno“ željo odborniki niso mogli vzeti resno, ker zanjo niso niti pristojni. Znano pa je, da ima župnik Koglek itak dvojezično mašo, kar odgovarja potrebam medsebojnega sožitja vernikov obeh narodnosti. Picejev predlog je bil končno soglasno sprejet.

Prav tako so na predlog Piceja sklenili, da bodo vodovodni prispevek odslej naprej plačevali v treh obrokih: prvo polovico pri vložitvi prošnje, eno četrtnino po enem letu, drugo četrtnino pa po dveh letih. Doslej je bila navada, da so občani morali plačati vodovodni priključek takoj ko so zaprosili zanj.

Bivši dijak slovenske gimnazije v Celovcu Silan je bil definitivno sprejet za nastavljenca občine. Pomagal bo Schumerju pri obdelavi prošenj za gradbeno dovoljenja.

Slovensko prosvetno društvo „Bilka“ v Bilčovsu vabi na uprizoritev veseloligre s pejem in glasbo v petih dejanjih z naslovom

PRESENEČENJA

v nedeljo 28. oktobra 1973 ob 14.30 uri pri Miklavžu v Bilčovsu. Gostuje amatersko gledališče iz Trziča.

Ljubitelji veselega razpoloženja in zabave prisrčno vabljeni. Povabite tudi sorodnike, prijatelje in znance.

Gostje iz Trziča bodo istega dne ob 19.30 uri s „Presenečenji“ nastopili v farni dvorani v Št. Jakobu v Rožu.

Komemoracija

Sporočamo, da bo v sredo 31. oktobra s pričetkom ob 16. uri spominska svečanost ob množičnem grobišču padlih partizanov na pokopališču v Št. Rupertu pri Velikovcu.

Ob skupnem grobu, kjer počiva 83 partizanskih borcev, se bomo spominjali težkih in slavnih časov protifašističnega narodnoosvobodilnega boja na Koroškem. Položili bomo vence na novo urejeno grobišče pred spomenik žrtev, ki so jih dali narodi Evrope v boju proti Hitlerjevi Nemčiji med drugo svetovno vojno.

V tem boju so koroški Slovenci doprinesli ogromne žrtve za svoj narodni obstoj, hkrati pa tudi za pravičnejšo družbeno ureditev na Koroškem in v Avstriji.

Zveza koroških partizanov vabi na žalno svečanost vse, ki uživajo svobodo, priborjeno z velikimi žrtvami.

Obvestilo

ZVEZE KOROŠKIH PARTIZANOV

Zveza koroških partizanov naproša svoje člane in prebivalstvo naših krajev, da tudi letos poskrbijo, da bodo na dan mrtvih partizanskih grobov dostojno urejeni. Hkrati sporoča, da bodo predstavnike ZKP letos spremljali tudi trije mlajši tovariši, ki bodo tako imeli priložnost spoznati grobišča partizanskih borcev širom Koroške.

Spomin na padle junake, ki počivajo na 40 pokopališčih južne Koroške, naj bo posebno živ v teh dneh. Padli so za našo svobodo, za enakopravnost in mir v deželi, zato zaslužijo, da njihova grobišča negujemo in čuvamo.

Slovensko prosvetno društvo „Radiše“ vabi na

kulturno prireditev

ob

- 35-LETNICA VDORA NACISTIČNIH ČET V AVSTRIJO IN
- 25-LETNICA DEKLARACIJE ČLOVEKOVIH PRAVIC

v nedeljo 28. oktobra 1973 ob 14. uri v dvorani pri cerkvi na Radišah. Nastopajo mešani in moški pevski zbor SPD Radiše ter „Radiški fantje“. Med odmori igra društvena godba.

Prisrčno vabljeni!

Ker se zopet bližajo dolgi zimski večeri, ko bo spet več časa za branje, opozarjamo, da je trenutno na Radišah potujoča knjižnica SPZ. Knjige si lahko izposodite pri Stanku Wrulichu.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

se iz taktičnih razlogov umikajo na nove položaje... Kako bedasti stavki! Časopisna politika je umetnost, kako obdržati narod z lažmi in izgubljenih barikadah, kako delati iz porazov zmage in kako najti opravičila za najbolj neumne stvari in prelagati odgovornost posameznikom na celoto! Biti novinar v takšnih razmerah je nekaj najbolj bednega, kar si človek lahko izbere ob teh majhnih možnostih. To v bistvu pomeni lagati drugim in samemu sebi ter biti sam v celoti zlagan. To pomeni ne vedeti ne videti, kaj je laž in resnica. Dobro, da mi ni treba delati s temi podlasicami — razen da izpolnjam njihove kartoteke s podatki, kako trdno imajo navezane nagobčnike in če posamez ali v zboru lajajo tako, kot jim je naročeno. Duh zaudarja po neumnosti.

Medtem ko je trafikant stregel s podvojeno uslužnostjo in so stranke izginjale, se je naslonil na pult in v naglici prelistal nekaj časopisov in revij. Odlagal jih je z občutkom odpora, kot bi metal gnilo sadje v smetnjak.

Že sam duh papirja ga je dražil. Zaudarjal mu je po plesnobli kasarniških svin, pomešan je bil z duhom cerkva, izdihanim zrakom šolskih učilnic, javnih stranišč in sodnih dvoran, v katerih se obravnava zaščita države. „Ničevost“ je pomislil, „pozna dva simbola. Toaletni in časopisni papir. Kdor je verjel in kdor še verjame v bedarije, je bedak, kdor pa verjame v svinjarijo, je svinjar. Kdo bo spremenil svet laži, ko resnica narašča po aritmetičnem, laž pa po geometričnem zaporedju? Dandanes se do resnice lahko dokoplje samo tisti, ki zna brati tisto, kar ni napisano — kdor bere med vrsticami. Konec koncev je treba znati brati tudi iz človeškega obraza.“

Izza platnic frontne revije, kjer si je ogledoval obraz letalskega asa, nosilca viteškega križca, ki je zbil z neba šestdeset sovražnikovih letal, se je zastrmel v masko rdečeličnega trafikanta z naraščajočim trebuhom in živahnimi

gibi. Prepričan je bil, da bi bil ta človek v nemških razmerah že zdavnaj napravil kamero. Zlahka bi bil hotelir ali tovarnar, v tej deželi pa se zavoljo njene zaostalosti suče šele na prvi stopnji legalizirane lumparije, ki ji pravimo trgovina.

Ko se je prostor spraznil in je trafikantov obraz zasijal še bolj ustrezljivo v luči zahajajočega sonca, so njegove prevejane oči olipavale majorja kot božajoče besede.

„S čim vam smem postreči, gospod major?“

„Zmanjkalo mi je cigar in cigaret.“ Wolf je malomarno vrgel na mizo aktovko.

Trafikant mu jo je napolnil z zavojčki najboljšega tobaka, kar ga je premogel rajh. Cigarete, kakršne je kadil Wolf, je pošiljal samo še Nestorju in Jelovčanu. Vsi drugi v gozdovih na tej ali oni strani jezera so dobivali bolj navadne. Pa so bili kljub temu zadovoljni, da se je le kadilo. Skrbno je pazil, da so dobili cigarete vsi, da se ne bi kdo zmotil in ga pritisnil, kajti njegova zveza prek Iztoka z Nestorjem in Jelovčanom je bila skrivnost.

Major Wolf je prižgal cigareto, se s komolcem naslonil na pult, ostro pogledal trafikanta in vprašal:

„Koliko vam dolgujem?“

„Ne žalite me, gospod major. Niti pfeniga! Nikoli vam ne bom mogel poplačati, kar ste storili dobrega zame. Vsak dan bolj se zavedam, da se imam zahvaliti samo vam, da me puste na tem vogalu.“

„Ni govora!“ Odprl je listnico in mu vrgel na mizo toliko, kolikor je običajno potrošil za svojo zalogo. „Raje mi priskrbite nekaj steklenic domače slivovke, seveda, take, po kateri se človeku drugi dan ne vzdiguje. Mraz prihaja, potrebno mi je nekaj proti prehladu.“

„Seveda, gospod major! Sam jo bom skuhal. Dobili boste najboljšo!“

Major je skozi štrane dima opazoval trafikanta, ki se je topil od hvaležnosti in strahu, kar mu je ugajalo prav toliko, kolikor mu je bilo zoprno.

„Veseli me, da se tega vsaj zavedate. Mnogi pri nas vam ne zaupajo. Če bi bilo po njihovi volji, bi vas že davno izgnali iz tega brloga. Nekateri vas celo sumijo kot možen člen pri eksploziji mine v našem poveljstvu.“

„Gospod major,“ je trafikantu vzelo sapo, „kaj takšnega vendar ni mogoče?!“

„Pod soncem je vse mogoče. Očitajo mi, da vam preveč zaupam. Namigujejo da vzdržujete zveze s problematičnimi ljudmi; pri vsem tem da se ukvarjate tudi z nedovoljeno trgovino.“

Trafikant je mencial in bledel, bil je zadet v živo. Wolf je opazil njegovo zadrego, zato ga je še in še gnjavil po preizkušeni metodi, čeprav ni imel o njem nobenih podatkov, ki bi izpričevali kakšno sovražno dejavnost. Nasprotno: od Perla do njegovih nižjih uradnikov so trafikanta vsi po vrsti hvalili. Kaj ga ne bil Saj so tobak in slivovko brez sramu jemali od njega zastoj. Prav zato bi bilo Wolfu pod častjo vzeti kaj brez plačila.

„Čujte, napravil sem izjemo — zaradi prijateljskih čustev, ki jih gojim do vas. Toda znova vas opozarjam! Obstaja možnost, da nam škodujete. Mina v tem kotu vašega brloga,“ je pokazal na levo, kjer je bilo skladišče, založeno s škatlami, „nas lahko požene z vsem oficirskim zborom vred v zrak. Moji vas opazujejo na vsakem koraku. To je za vas seveda bolje, kot če bi vas deložirali, kajne!“

„Gospod major! Vsak dan mi lahko pregledate ves lokal od vrha do poda; če boste našli razen vžigalic kar koli eksplozivnega, me lahko takoj obesite na prvo vejo!“

„Da se razumeva: poznam vas že dalj časa, toda pod priliskom je človek pripravljen storiti marsikaj, kar po svojih

Obiski iz Slovenije

Minulo soboto se je gorenjska podružnica Slovenskega zdravniškega društva preko Jezerskega podala na Koroško. Potem ko so se na pokopališču v Železni Kapli poklonili spominu v teh krajih padlih partizanov in drugih na zverinski način umorjenih žrtev nacizma, so se peljali v Globasnico, da tam počastijo slovenskega koroškega pesnika Lisičjaka.

Bilo je okrog 45 zdravnic in zdravnikov iz Slovenije, ki jih je predstavnik društva dr. Hribernik Ivan pozdravil pri Hojniku v Mokrih. Pridružili so se tudi slovenski zdravniki iz Koroške ter drugi iz obkrajanih, tako da jih je bilo preko 60, ki so se zbrali v posebni sobi, da poslušajo predavanja zdravnikov iz Slovenije.

Prvo predavanje je imel psihater dr. Jurij Zalokar, primarij iz Begunj. Na podlagi znanstvenih dognanj je dokazal, da na svetu ni manjvrednih ras in tudi ne narodov, ki bi že po naravi bili določeni za to, da nadvladajo druge. Dr. Hribernik Ivan je v svojem referatu žigonal šovinizem, ki ne prinese nič dobrega, pač pa otežkoča razumeva-

nje med narodi. Po obeh referatih se je razvila živahna debata, ki pa so jo morali kmalu prekiniti, ker je medtem ura pokazala že blizu deset in je gostilničar Flori Sienčnik že nestrpno klical k večerji.

V gostinski sobi je že čakal Kežar Hanzi iz Št. Vida, da bi dobrodošle goste zabaval s petjem in godbo. Ker je bila večerja obilna, pijača dobra in vzdušje prijetno, so se ob živahnem kramljanju in poslušanju prijetnih šentviških glasov zadržali daleč preko polnoči.

Prihodnji dan je šla pot na Djekše in še naprej po lepi Koroški. Vsi pa, ki so bili v tej prijetni družbi, kličejo — pridite spet kmalu!

V gostišču pri Janezu Wulleju - Lucu v Veselah pa se je v soboto mudila skupina novinarjev za turizem iz Jugoslavije. Tudi ta skupina je potovala po Koroški in obiskala več turističnih obratov. V Veselah so izkoristili priložnost, da so se v družabnem razgovoru pomenili tudi o trenutnem narodno-političnem položaju koroških Slovencev.

Gradnja cest na Koroškem

Prejšnji teden je referent za gradnjo cest, deželni svetnik Knafel, povabil zastopnike koroškega tiska na razgovor o aktualnih vprašanih gradnje koroških cest. Po razgovoru so si v Vernberku ogledali tudi „tovarno“, s katero betonirajo cestno oblogo na 10,4 km dolgem odseku hitre južne ceste med Vrbo in Vernberkom.

Težišče gradnje zveznih cest bo v prihodnje osredotočeno na cesto skozi Ziljsko dolino in na izgradnjo ceste med Celovcem in Št. Vidom ob Glini, kjer bodo morali eliminirati kar štiri železniške prelaze. Prav tako hočejo zgraditi obvoz okoli Brež. Glede koroških hitrih cest je treba omeniti, da se gradnja turske hitre ceste uspešno nadaljuje. Na južni hitri cesti pa se bo težišče dela koncentriralo na gradnjo cestnega vozlišča pri Mariji na Zilji ter na gradnjo odseka med Twimbergom in gorskim prelazom Paka na koroško-štajerski meji. Omenjeni cestni odsek naj bi bil najkasneje do leta 1978 dograjen. Glede smeri obvoza hitre ceste na jugu Celovca pa je vprašanje še odprto. Trenutno obstojata dve možnosti: ali speljati cesto proti zahodu preko Minimundusa k južni hitri ce-

sti, ali pa proti jugozahodu proti hitri cesti, ki bo peljala skozi Rož.

Trenutno so gradbena dela v polnem teku na odseku Vrba—Vernberk, kjer betonirajo južni pas južne hitre ceste. Severni pas je bil že dograjen meseca septembra. Stroški betoniranja tega odseka bodo znašali okoli 80 milijonov šilingov. Zaradi dežja so se dela na tem odseku precej zakasnila, vendar graditelji upajo, da bodo dela do konca leta dokončana.

Pri betoniranju ceste so v akciji naj sodobnejši stroji, katerih vrednost znaša okoli 20 milijonov šilingov (nov stroj z delovno širino 8,5 m). V Avstriji hitrih cest ne gradijo samo z betonsko oblogo, temveč jih tudi asfaltirajo (hitra cesta preko Brennerja). Razlike v ceni skoro ni. Prihodnost bo šele pokazala, katera obloga se bo bolje obnesla. Največji delovni uspeh pri betoniranju ceste na 8,5 m širokem pasu je znašal 500, na drugem, 3 m širokem pasu pa 700 tekočih metrov na dan. Betonska obloga je debela 22 cm. Ko bo cestni odsek med Vrbo in Vernberkom gotov, bo za betonsko oblogo porabljenih 19.000 ton cementa in 120.000 ton peska in gramoza.

Gradnja slovenske gimnazije v Celovcu

Ker gradnja novega poslopja Zvezne gimnazije za Slovence v Celovcu v zadnjem času proti pričakovanju zelo počasi napreduje, je odbor Združenja staršev s svoje seje dne 13. 10. 1973 poslal g. zveznemu kanclerju, g. zveznemu ministru za prosveto in umetnost, g. zveznemu ministru za gradnje in tehniko in g. zveznemu ministru za finance tale telegram:

Die Elternvereinigung am Bundesgymnasium für Slowenen in Klagenfurt ist außerordentlich enttäuscht über den schleppenden Fortschritt des Baues des Anstaltsgebäudes. Wir verweisen auf den überaus nachteiligen ausschließlichen Nachmittagsunterricht. Wir erwarten, daß die Bauarbeiten in den Wintermonaten nicht unterbrochen werden, damit Schüler, Lehrer und Eltern von der Last des 17 Jahre dauernden Nachmittagsunterrichtes endlich befreit werden.

Der Obmann
DR Mirko Kumer

Za dan mrtvih

Elegija

Tiho od nas ste odšli,
tovariši, v noč — brez povratka.
V prsih teži mi bolest
v nemem spominu na vas.
Semena zlata čez plan
razvelj ste se v setvah jesenskih,
tihopotem ste odšli,
niste čakali plodov.
Težka je gruda sedaj
v mamljivi vročici zorenja,
bukovo listje v temi,
resje krvavo cvete.
Sonce pekoče žari —
svobodna je naša dežela.
Kje ste tovariši zdaj?
Pštem vas v sencah lesov,
čakam vas sredi poljan
v žareči opoldanski uri,
čakam vas v slutnjah noči,
čakam vas v svitanju dne.
Zarje krvave plamte
nad toplo svobodno poljano.
V miren poletni večer
v vasi žanjice pojo.

Peter Levec

Slovensko planinsko društvo
v Celovcu vabi člane in prijatelje na izlet na

RATITOVEC

v nedeljo 4. novembra 1973.
Zbirališče ob 6. uri zjutraj
pred Mlečnikovo bencinsko
črpalko v Kožentavri.

Ratitovec je 1672 metrov
visoka gora nad Selško do-
lino, s katere se zlasti v jeseni
nudi čudovit pogled na oko-
liške vršace. Ratitovec spada
v skupino vrhov poti prijatelj-
stva.

Peljali se bomo z avtomobi-
li preko Škofje Loke skozi Sel-
ško dolino do naselja Prtoč
nad Železniki. Od tam je še
eno uro hoda na vrh, kjer je
tudi planinska postojanka.
Vračali se bomo preko Sorške
planine v Bohinj in si ogle-
dali še zanimivosti Bohinjske-
ga jezera.

S planinskimi pozdravi!

O d b o r

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

svobodni volji ne bi nikoli. Upam, da mi boste takoj povedali, če bi se kdo od vosovcev vrtel okoli vas. Ta vaš brlog naj bo zanje past, ne pa naša šibka točka!

„Gospod major! Izogibam se vsehi Vesel sem, da mi pustite tu trgovati in da skušam ustreči vašim željam. V politiko se ne vmešavam in je ne poznam.“

„To pa še ni vse, moj dragi prijatelj! Zaradi teh in podobnih spletk smo vas pretehtali nekoliko natančneje. Ugotovil sem, da ste bili pred vojno v precej tesnih zvezah z nekaterimi judovskimi družinami, ki so bežale na zahod. To mene osebno ne moti toliko kakor to, da ste si bili na roke z nekaterimi, ki imajo sedaj sinove v hosti. Ne samo mina — tudi do tega mi ni, da bi mi dali kaj uspešnojočega v cigare. Čeprav vas imam za lojalnega in morda še celo za našega prijatelja, vam svetujem, da se ne daste napeljati na kaj takega ali podobnega. Moji ljudje imajo za vsak primer posebno nalogo. Nihče, ki je z vami samo za dlako v sorodu, ne bi ušel... In tudi vas bi poiskali, pa če bi vas bilo treba izkopati iz tal!“

„Gospod major! Še na kraj pameti mi ni nikdar padlo kaj podobnega!“

„Danes ne utegnem. Prihodnjič pa se bova pogovorila o ljudeh, ki so imeli na skrbi Jude. Ne mislite, da imam kaj posebnega proti njim! Zanimajo pa me stvari, o katerih tudi vi kaj veste. Tukaj nekje so izginjala njihova premoženja. Gre za zlato.“

„Gospod major!“ je jecljal trafikant, stisnjen v kot. „Zanesite se name. Vse vam bom povedal, kar mi je znano. Ne morete nam zameriti. Tu živimo od tujih ljudi, naš kraj je letovišče. Bili smo jim na uslugo, ne glede na njihovo narodnost. Tu imajo vile bogataši z vsega sveta. In mi niti ne vemo, kdo so bili Judje poleg fistih, ki so se za Jude izdajali.“

„Razumljivo! Ne obtožujem vas. Osvežil pa vam bom spomin...“

Razgovor je prekinil policijski oficir, ki se je prismejal v trafiko.

„Ravno prav, major Wolf! Poglejte, kako imenično vreme in kakšna sreča!“

Pod nos mu je dvignil ščuko, težko najmanj pel kilogramov.

„Krasen primer! Čestitam vam!“ je rekel Wolf. „Ali še zmeraj prijemljejo?“

„Seveda, gospod major,“ je rekel trafikant. „Zdaj prijemljejo najbolje. Ko listje odpada, najraje zagrabijo velikankel! Danes zjutraj je bil tukaj nekdo od vaših z večjo ribo!“

„Potem moram nadnje, sicer mi boste vse velike porabli iz jezera.“

Ko je zapiral za seboj vrata, je slišal, da se je trafikant oddahnil, kot bi ga sneli z natezalnice. Prepričan je bil, da je na pravi sledi k judovskemu zlatu — če ga le poveljnik Perst ni že prehitel...

Po večerji se je napotil skozi park. Na občinskem uradu je v županovi sobi še vedno gorela luč. Spomnil se je nanj in sklenil, da mu bo dal podobno lekcijo kot trafikantu. Od časa do časa je obšel vse, ki bi mu bili lahko škodljivi, in jim primerno opral možgane. Tudi tega rdečega debelinka je sumil, čeprav je z njim v mnogih stvareh sodeloval; prepričan je bil, da bo med prvimi v aparatu, ki se bo vdal pritisku in počil kot slabo zvarjen člen.

Močno je potrkal s koščeno roko na vrata.

„Noter!“ je zapel tenak glas.

Ko je major vstopil, se je možiček pognal kot vzmet, roka pa mu je švignila kvišku. Pozdravil je:

„Heil Hitler!“

Wolf je zamahnil z roko.

„Pustite to, gospod župan! Dober večer! Ne prihajam uradno. Domov grem, pa sem opazil, da še delate. Začutil sem potrebo, da vam nekaj povem, kar bo morda bolj za- leglo kot če bi vas klical v urad.“

Sedla sta. Malega župana je preplavila podobna nelagodnost kot vse, ki jih je obiskoval major s kakršnikoli namerami, razen žensk, ki so se ga veselile. Najsi je bil namen njegovega obiska še tako preprost, je vsakdo pričakoval najslabše, kar bi ga lahko doletelo.

„Nič ne bom slepomišil, gospod župan,“ je začel Wolf, ko je zvrnil kozarček žganja in si prižgal cigaro. „Zasebno vas opozarjam, da ste v veliki nevarnosti. V vašem uradu morate imeti človeka, ki nas izdaja.“

„Gospod major,“ je dahnil možiček. „To je vendar nemogoče! Vsi moji ljudje so lojalni do rajha, saj sva jih skupaj izbirala!“

„Nikarte no! Poslušajte me in skušajte iz tega, kar vam bom povedal, napraviti nekaj v svoj prid.“

Čeprav sem vam v imenu naših višjih, ki jim urejate nakupe vil ob ne prevelikih stroških, hvaležen za sodelovanje, in čeprav nam pomirjate ljudi, vam ne bom mogel dolgo gledati skozi prste. Zaradi vaše lahkovernosti ne morejo biti prizadete naše koristi.“

„Gospod major! Niti na misel mi ne pride, kdo bi to lahko bil.“

„To je vaša stvar, gospod župan. Nobeden od višjih, niti general vam ne bo mogel pomagati, če padete v jamo.“

„Gospod major,“ je skušal pojasnjevati župan, v kakšnih razmerah dela. „Z vseh strani pritiskajo name tudi vaši. Med prvimi sem vam v to deželo utiral pol. Zdaj pa mi za zahvalo grozijo s smrtjo.“

„Kdo vam grozi?“

Otrok nas čaka doma

Čas je za človeka kot kletka za nemočno žival: omejen prostor, v katerem se lahko giblješ od stene do stene. Ujet si, iz njega ne prideš, če še tako butaš z glavo ob pregrado, ki te loči od prostosti oziroma neskončnosti. V tem, časovno omejenem prostoru, nam je življenje dalo številna oporišča in postajališča. Drugače rečeno: v času, ki ga imamo, vedno nekaj delamo; ko nekaj opravimo, se lotimo česa drugega. Znano je, da sodobni ljudje nikdar nimajo časa. Prostor našega časa, tistega ki ga lahko porabimo za aktivno delovanje, je prenapolnjen. Tako hitro preskakujemo z ene dejavnosti na drugo, da nam ostanejo prav redka postajališča za počitek. Današnji čas je neusmiljen priganjač, osnovna vrednota našega časa je hitrost.

Služba, gospodinjstvo, pa dodatno službeno ali neslužbeno delo, študij, sestanki, nato obvezno razvedrilo, ki postaja že nuja — časopisi in televizija; v tem vrtincu, ki te vleče vase in te neusmiljeno vrtili, ti postaneta počitek in osebno razvedrilo dolžnost. Vzameš si ju, ker veš, da si ju moraš vzeti, saj boš sicer omagal. Kje pa so otroci, kje je zanje zagotovljeni čas?

Nič ni zagotovljenega; živimo v dobi gibanja, ko se vse hitro spreminja. Tudi cilji, ki izvajajo naše želje in nas kot omamljene vlečejo k sebi, se hitro menjajo. Današnji tip avtomobila bo jutri zastarel in že nas vabi nov, ves blesteč. Otroci naj počaka, otrok lahko počaka, otrok mora počakati. Stopnjevanje ki nas postopoma prepriča, da ne delamo nič napačnega, da so naše želje povsem običajne — take kot želje drugih ljudi — in da se morajo izpolniti. Opravičila postajajo tehtna; njihova teža je tolikšna, da preglasijo našo slabo vest in občutke krivde.

„Delo je vendar nujno in ga je treba takoj opraviti, sicer se bo vse ustavilo...“

„Ne moremo živeti v svinjaku. Prah je treba večkrat na dan obrisati, kakšno bo pa sicer videti stanovanje!“

„Če kupimo nov avto, bomo imeli vsi veliko od tega. Potem se bomo lahko vozili, kamor bomo hoteli, ves svet bo naš. Saj vendar ne moremo biti vedno mi najslabši v vsej soseki!“

„Če napredujem v službi, bomo imeli večji dohodek in bomo živeli lepše. Potem si bomo lahko privoščili...“

Potem si bomo lahko privoščili to, da si bomo spet kaj novega kupili in spet si bomo lahko kaj novega želeli. Končno nam gre za ugled, videz, prestiž, potrošniško moč in podobno. Zato so nam potrebna opravičila in izgovor, s katerimi pojasnjujemo, da je razdelitev našega časa smotrna.

Casa ni danes nič manj kot ga je bilo pred sto ali tisoč leti in v prihodnosti ga bo ravno toliko kot danes. Edini izhod je v tem, da si ga pravilno razdelimo. Tako, da nikdar nobene stvari ne odlašamo ali vsaj, da je predolgo ne odlašamo na jutri.

Otrok je pomembna stvar. Mnogo pomembnejša kot nov tip avtomobila ali prah na pohištvu. Na pohištvu se od danes do jutri nabere prah, ki ga je treba potem obrisati. Kaj se

Zajtrkovati moramo obilno

Tu in tam je dobro spregovoriti o načinu prehrane, ki je pri nas v navadi. Ali je ta način pravi? Ali res nudi vse potrebne snovi, ki jih organizem potrebuje za moč oziroma za delo, za rast, za zaščito pred boleznimi? Ustavimo se najprej pri prvem dnevnem obroku, ki bi ga morali pojesti — pri zajtrku. Ni težko ugotoviti, da zelo majhen odstotek naših ljudi redno in predvsem pravilno zajtrkuje, se pravi, zajtrkuje več kot samo kavo in kruh.

Najprej o tem, zakaj ljudje zjutraj ne jedo. Zelo pogost in tudi tehten vzrok je zgodnja ura. Nekateri ljudje zelo zgodaj zjutraj sploh ne morejo jesti. Četudi poskusijo, se jim to upira, včasih pa jih sili celo na bruhanje. Seveda vedo prav ti ljudje povedati, da zjutraj nikoli niso jedli. Ta ugovor res nekoliko velja, vendar pa je temu kriv napačen način prehrane že od mladosti.

Še večkrat pa se za tem skriva zgodnje odhajanje na delo in s tem v zvezi prepozno vstajanje. Tisti, ki radi čimdlje pospijo, res ne utegnejo prav nič pojesti, ker za jed preprosto nimajo več časa. Morda utegnejo na polni od mize do vrat komaj še popiti skodelico čaja ali kave.

Nekateri poskušajo lakoto, ki je sicer niti ne čutijo, potolažiti s šilcem žganja. To je najslabše, kar lahko zgodaj zjutraj pride v želodec. Tudi kadilcu, ki navsezgodaj in na teče pokadi cigareto se kasneje maščuje s tem, da ima pogoste težave s kašljem in bolečinami v želodcu.

Zjutraj je želodec pripravljen na delo. Prazen je in spočit. Tudi želodčna kislina je pripravljena. Celoten človeški organizem pa potrebuje za delo, ki ga čaka ves dan, dovolj energije. To energijo dobi človek s hrano. Če pa ni hrane, je težko pričakovati od telesa oziroma od mišic, da bodo ves dan delale brez prestanka. Prvo uro dela še nekako gre, potem pa človek občuti lakoto. Nekateri si prinesejo s seboj malico. Ta je zelo pogosto suha in mrzla. Včasih je celo iz postane hrane. Ne glede na to, da mora potem tak delavec takorekoč skrivaj zajtrkovati ali pa jesti kar na delovnem mestu, je tak način malic med delom slabši, kot pa če bi obilno in krepko zajtrkovali.

Vsi zdravniki vedo in povsod priporočajo topel in obilen zajtrk, ki je v navadi predvsem v Angliji in Ameriki. Tam zjutraj obilno jedo.

dogaja v otroku, če ga odpravimo od danes na jutri, ne moremo tako preprosto povedati.

Zaradi posledic, ki se lahko trajno utrdijo v otroku, ne moremo jutri storiti enako dobro tega, kar bi mogli storiti danes. Jutri, denimo, ne moremo enako učinkovito pobožati ali kaznovati otroka za to, kar je storil danes. Naš ukrep bo izgubil nekaj svoje čustvene moči in barve. A to je le preprost primer, saj poznamo veliko bolj zapletene.

Če hočemo dobro delati in ohraniti zdrav želodec, je nujno, da jemo zjutraj več kot smo navajeni. Tak zajtrk naj bo sestavljen iz mleka ali kakaa ali bele kave, medtem ko je čaj preveč prazen, da bi nam dal za delo dovolj energije. Pri zajtrku pojemo tudi nekaj kruha ter morda ocvrto ali kuhano jajce. Bolj priporočamo ocvrto, ker da več kalorij. Zelo dober način imajo tudi Angleži, ki z jajcem ocvrto tudi salamo ali slanino. Na kruh je dobro namazati tudi surovo maslo ali pa dodati nekaj koščkov sira. Če pojemo dva do tri kose kruha z maslom ali pa s sirom in še kakšen košček klobase ali salame, potem nam prav gotovo ne bo treba nič jesti do kosila.

Morda bo kdo pripomnil, da je tak zajtrk zelo drag. Če preračunamo, koliko nas stane zajtrk doma in koliko plačamo morda za „sendvič“ na delovnem mestu, bomo hitro ugotovili, da je domači zajtrk precej cenejši. Pa tudi delovna sposobnost po obilnem zajtrku je večja. Zato pošteno in krepko zajtrkujmo. Manj bo potem težav z želodcem

Otroške bolezni - Mumps

Mumps je virusno obolenje, ki je razširjeno po vsem svetu. Po nalezljivosti se sicer ne more kosati z ošpicami ali z noricami, vendar pa opazimo manjše epidemije zlasti v šolah, v vrtcih, pa tudi v vojašnicah in v internatih. Primere obolenj najdemo v vseh starostih, toda največ v šolski dobi. Obolenje zapuša trajno odpornost, smrtnih primerov praktično ni, večinoma bolniku ne povzroča posebnih težav, dasi so komplikacije kar pogostne.

Obolenje se širi kaljično, vendar tudi prenosa preko okuženih predmetov ne smemo povse zanemariti. Inkubacija je dokaj dolga, celo do enega meseca. Bolnik zboli naglo z glavobolom, s splošnim slabim počutjem ter z zvišano temperaturo. Pri nekaterih opazimo tudi driske in bruhanje.

Običajno kmalu otečejo predušesne žleze slinavke. Navadno sta prizadeti obe strani. Oteklina preide tudi na okoli-

co in sega od predušesne slinavke preko kota željustnice zadaj na uho. Koža nad oteklino je napeta in se sveti. Oteklina je mehka, testasta in ni pretirano boleča, vendar pa moti bolnika pri odpiranju ust. Po 2 do 3 dneh doseže oteklina višek. Včasih po prizadete tudi žleze slinavke pod brado in pod jezikom.

Temperatura je zelo različna. Včasih je le nekoliko zvišana, večinoma pa se drži med 38 in 39 stopinj. Vsekakor je temperatura pri odraslih višja kot pri otrocih. Če je prizadeta le ena stran, traja bolezen 5 do 7 dni, če pa se oteklina pojavi še na drugi strani, pa 7 do 14 dni.

KOMPLIKACIJE

Čeprav obolenje otroku sicer ne povzroča posebnih težav, pa se lahko pojavijo komplikacije, ki utegnejo biti včasih prav neprijetne. Že stari Grki so poznali zvezo med mumpsom in vnetjem spolnih žlez

Drobni nasveti

■ Dobro je čistiti okna tudi s kislino, nato jih speremo z vodo in zdrgnemo z jelenovo kožico.

■ Kadar se urežete v prst in vam močno krvavi, je najbolje, če raztopite tableto aspirina in prst pomočite vanjo. Kri vam bo nehala teči.

■ Pečak, v katerem ste pekli kolač, umijte še preden se povsem ohladi. Najprej ga zdrgnite s kepo papirja, potem ga splaknite s toplo vodo in na tanko premažite z maščobo.

■ Lonci, ki dobro tesnijo, vam prištedijo elektriko, plin in druga goriva.

■ Lažje opekline ozdravimo, če takoj položimo nanje obkladek iz narezane surovega krompirja.

■ Govedina bo sočnejša, če denete meso v vročo vodo. Če pa želite, da bo juha močnejša, ga dajte v mrzlo vodo.

■ Stare mastne madeže na oblekah bomo popolnoma očistili s kaolinom, ki smo ga zmešali z vodo in tako dobili gosto kašo. S to zmesjo namažemo madeže in pustimo, da se posuši. Nato s ščetko odstranimo sledove.

in manj slabosti in včasih tudi glavobolov, ki šestokrat nastopajo že v prvih urah, ko začnemo delati.

pri dečkih, redkeje se vnamejo jajčniki pri deklicah. Vendar pa je ta komplikacija le izjemoma vzrok za poznejšo sterilnost. Pogosteje se pojavi kot komplikacija vnetje trebušne slinavke, ki pa večinoma mine tudi sama od sebe že po nekaj dneh. Komplikacije lahko opazujemo tudi na očeh, najpogosteje pa na centralnem živčnem sistemu, pod sliko akutnega vnetja možganskih ovojnic. Na srečo pa tudi ta komplikacija le redko pušča trajne posledice.

Bolnik z mumpsom ne potrebuje nobenega posebnega zdravljenja. Doma naj ostane, dokler traja oteklina. Pri visoki temperaturi priporočamo sredstva za zbijanje temperature. Kolikor pa bi se pojavile katere izmed naštetih komplikacij, priporočamo zdravljenje v bolnišnici.

Na razpolago je že tudi zaščiteni razpolago, ki pa se pri naš zazzaj množično ne uporablja.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

„Oficirji divizije Brandenburg. Dobil sem pismo, v katerem me imenujejo banditskega advokata in mi obljublajo, da me bodo v kratkem zašili v vrečo in me utopili v jezeru. Samo zato, ker sem dal kontrolni komisiji iz Berlina izjavo, da ljudje v požgani vasi niso bili prav nič nevarnejši od ljudi, ki nas tu obdajajo.“

„Kdo mislite, da je pobudnik tega pisma?“

„Nihče drug kot major von Görn.“

„Ali imate kakšne pričbe, da vam delajo kakšne druge težave?“

„Nobenih prič, gospod major.“

„Dobro. Zaščitil vas bom, ker sva si o tej zadevi edina. Zavedajte pa se, da so ti za vas nevarnejši od partizanov. Od njihove strani mi je bilo namignjeno, da niste le zagovornik prebivalstva, temveč celo pomagač partizanov. Dobil sem anonimno pismo, da ste bili nekajkrat celo na zvezi.“

„Moj bog, gospod major, kaj vse naprtijo človeku!“ je zastokal župan, kot bi ga kdo zabodel v trebuh. „Oči naj mi padejo iz glave, če sem napravil en sam korak brez vaše vednosti.“

„Toda... moji podatki kažejo, da skoz vaš lokal otekajo skrivnosti, ki nam škodijo. Pomagajte mi poiskati človeka, ki to počne. Šele ko ga obesimo, boste lahko mirno spali. Če tega ne boste napravili, pridete slej ali prej pred puške vi.“

Mož je mežikal z očesci in se skušal izviti:

„Vi mi grozite, gospod major; oni iz hoste pa so me že nekajkrat obsodili na smrt. Poglejte, kakšna pisma mi pišejo! Zdaj sem jaz kriv požiga vasi!“

Odpri je vrhni predal pisalne mize in iz njega prilekel neke papirje.

„Poglejte gospod major!“

Dal mu je v roke pismo, napisano z okornimi črkami; spodaj je bil nemški prevod. Major je bral:

„Pazi se, narodni izdajalec! Zaradi tebe je pogorela še ena slovenska vas. S starci in otroki vred. Zaklali te bomo kakor prašiča... Odrli te bomo in ti kožo razpeli na smreko... Bodi prekle! Naj se ti posuši, kar imaš med nogami! Svinja Švabska!“

Wolf se je zasmel na vse grlo.

„Ne delajte si skrbi zastran tega, gospod župan! Tudi meni pišejo takšna in še bolj grozna pisma! Veste, to ima prozoren namen: preplašiti nas in omrtvičiti v delu. Na vse kaj drugega se morate pripraviti. Zato sem vas prišel opozoriti. Bodite trdni! Soseda sva, javite mi vsak premik. VOS se bo, kolikor se še ni,“ je dejal s pomenljivim poudarkom, „obrnil na vas! Ne pojdite na led! Tenak je, takoj se bo udril. Z vami imajo drugačne račune, sicer bi vas bili že zdavnaj položili v horizontalo.“

Župan je bledel in se nervozno presedal. Naposled je dejal:

„Popijva ga vsak še kozarček za korajžo!“

Trčila sta. Wolfu pa so se zasvetile oči: „Danes vam še ne smem povedati vsega, ker mi to prepoveduje uradna molčečnost. V kratkem se bom oglasil pri vas, da bova nadaljevala.“

Dvignil se je in krepko stisnil drobno in mehko županovo roko.

Med sencami visokega drevja se je Wolf veselo hahljalo, saj je močička na smrt prestrašilo. Prepričan je bil, da je sprožil v njem mehanizme, ki bodo vsaj nekaj časa obema koristili.

Pred vrati v vilo, ob kateri se je naselila četa divizije Brandenburg, je srečal poročnika Hartwicka. Izmenjala sta nekaj besed. Hartwick je poročal o neuspehu hajke na vosovce.

„Več vztrajnosti, več vztrajnosti, poročnik Hartwick,“ je priporočil Wolf.

Pri vrtnih vratih ga je pozdravil pes z ljubeznivim cviljenjem. Bil ga je tako vesel, da se je kar naprej poganjal vanj. Major ga je potrpeljal po glavi in odšla sta v hišo. Sedaj, ko ni bilo generala, je spet uporabljal svoje privatno stanovanje. Pri njem je spal pes, na preprogi pred posteljo. Imel je tako tanka ušesa, da je zarenčal že ob najmanjšem šumu na cesti ali na vrtu.

Major je bil čedalje bolj previden. Odkar so ga nameravali ugrabiti živega ter ga odpeljati v rešilnem avtomobilu Rdečega križa ali v tovornjaku za meso, ni zaupal nikomur več. V svoji zavesti je možnost krogle prenesel, da bi ga pa ujeli živega — tega ne!

Zadovoljen je legel. Spet je bil napadalno razpoložen, začelo ga je prevevati upanje v nove zmage. Slutil je, da ga v nekaj dneh čaka preizkušnja, ki mu bo odprla pot, da bo zaživel po svoje. Da bi te svoje občutke podkrepil, je vzel v roke Nietzschejevo knjigo *Wille zur Macht*. Odpri jo je tam, kjer je bil nehal prejšnji večer, ko je razmišljal o ženskah. Oči so se mu ustavile pri prvem odstavku:

... Don Juan se pošilja v pekel. To je zelo naivno. Ali je že kdo opazil, da na vsem nebu ni niti enega zanimivega človeka? ... To je samo namig ženskam, kje bodo našle rešitev. Cerkev pošilja v pekel vse velike ljudi ...

Sklenil je, da si bo življenje preuredil. Celo jedilnik bo spremenil. Več mesa mora pojesti in vse naj bo dobro začinjeno, da mu bo začela kri spet bolj živahno krožiti po žilah. Kri življenja v plamenih novega tveganja ... Ne bo se vdal, čeprav rajh razpada s svojimi tvorci vred. On bo počel samo to, kar mu bo omogočilo, da se privleče živ do mostu, ki bo zrastlel na ruševinah bolne in blazne Evrope.

(Dalje prihodnjik)

SOBOTA, 27. 10.: 15.30 Hišni koncert — 16.35 Za otroke — 17.00 Za mladino — 17.25 Za družino — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Novo v kulturi — 18.55 Benetke — sanje gondoljere — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Pozna trgatve — 21.35 Šport — 22.05 Čas v sliki — 22.10 Ta človek preveč ve — film divjega zehoda.

NEDELJA, 28. 10.: 16.10 Za otroke — 16.35 Za mladino — 17.25 Za družino — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Polarska področja — 18.30 Oddaja „Kdo ve več?“ — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Šport — 20.15 Veliki čarovnik — 21.15 Svetovni zvezdniki oper — 22.45 Šport in čas v sliki.

PONEDELJEK, 29. 10.: 18.00 Mao Mao — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Stan Laurel in Oliver Hardy — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Ta „dva“ — 21.10 ORF-transparent — 21.25 Ob boksah — 22.25 Čas v sliki.

TOREK, 30. 10.: 18.00 Angleščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Zivalski raji — 19.00 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Voš nastop prosim! — 21.05 Udo Jürgens — 22.00 Čas v sliki.

SREDA, 31. 10.: 10.00 Šolska oddaja — 11.00 Oddaja za delavce: Ujetnik Alcatraz-a — 15.45 Skriti denar — 16.15 Risali — slikati — oblikovati — 16.40 Antena — mednarodni mladinski obzornik — 18.00 Francoščina — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Televizijska kuhinja — 19.00 Slike iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Senzacije pod cirkuško kupolo — 21.10 Prerazi — 22.10 Čas v sliki — 22.15 Nemirna noč — film.

ČETRTEK, 1. 11.: 16.30 Za otroke — 16.40 Za otroke: Kapitan Korda — 17.55 Otrokom za lahko noč — 18.00 Športni mozaik — 18.30 Snežna gas — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Film o usodi otroka — 21.40 Requiem — Giuseppe Verdi — 23.05 Čas v sliki.

PETEK, 2. 11.: 17.45 Pokopališče brez imen — 18.15 Otrokom za lahko noč — 18.20 J. S. Bach — Brandenburški koncert — 18.55 Aratym — portret slikarja — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.50 Šport — 20.15 Soočen s smrtjo — 21.45 Čas v sliki.

AVSTRIJA 2

SOBOTA, 27. 10.: 14.25 Zensko evropsko prvenstvo v telovadbi — 17.15 Sodnji dan, film — 18.30 Mini-Max — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Libussa — 21.50 Čas v sliki.

NEDELJA, 28. 10.: 18.00 Tedenski obzornik — 19.30 Horizonti — 19.30 Čas v sliki — 19.40 Novo v kulturi — 20.10 Vzgoja — 20.15 Dama in njeni lopovi — 21.55 Čas v sliki.

PONEDELJEK, 29. 10.: 18.30 Olje v notranjosti zemlje — 18.45 Pahabljeni otrok — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Kavalir potuje skozi Italijo — 21.05 Addio Bellezza — 21.45 Teleprezije.

TOREK, 30. 10.: 18.30 Formalna logika — 19.00 Morska biologija — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Velike bitke — 22.10 Teleprezije.

SREDA, 31. 10.: 18.30 Koledar razmišljanja — 19.00 Dunajska velikodušnost — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Slavnostni koncert — 21.35 Stvari, ki jih ni mogoče pojasniti — 22.00 Teleprezije.

ČETRTEK, 1. 11.: 18.00 Bila je bučica noč na balu — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Jamajka — raj kolibrijev — 20.10 Za konec tedna — 20.15 Praznik mrtvih — 21.05 Zadnji list — 21.40 Čas v sliki.

PETEK, 2. 11.: 18.00 Tragedija osomičenega starčka — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 19.50 Živo morje — 20.15 Pevski večer — 21.15 Nenavadna dela slikarja Giuseppe Acimbolda — 22.05 Čas v sliki in kulturne novosti.

TV JUGOSLAVIJA

SOBOTA, 27. 10.: 9.35 Šolska oddaja — 16.00 Po domače z ansamblom Tona Kmetca — 16.30 Evropsko prvenstvo v gimnastiki za ženske — 18.00 Obzornik — 18.15 Dakteri — 19.10 Mozaik — 19.15 Igralec je igralec — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Moji gostje in jaz — 21.25 Barvna propagandna oddaja — 21.35 Skrivnosti morja — 22.20 Starinarja — 22.50 Kažipot — 23.10 Poročila.

NEDELJA, 28. 10.: 8.50 Skrivnosti morja — 9.40 Ptujski festival — 10.10 Kmetijska oddaja — 10.55 Mozaik — 11.00 Otroška matineja — 11.45 Poročila — 11.50 Kažipot — 17.55 Moda za vas — 18.05 Poročila — 18.10 Azurna obala — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.40 Iz lbra Marka Uvadiča — 21.35 Nova imena — 21.55 Športni pregled — 22.25 Poročila.

PONEDELJEK, 29. 10.: 9.10 Odprta univerza — 9.40 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Hudobni graščak — 18.15 Obzornik — 18.30 Enciklopedija živali — 18.55 Mozaik — 19.00 Mladi za mlade — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Vojček — 22.00 Kulturne diagonale — 22.45 Poročila.

TOREK, 30. 10.: 9.35 Šolska oddaja — 17.15 Madžarski pregled — 17.50 Mati — 18.05 Obzornik — 18.20 Radost muziciranja — 18.50 Mozaik — 18.55 Dosežki medicine — 19.15 Jama nimfe Kalipso — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Mi med seboj — 21.35 Bratje Karamazovi — 22.25 Poročila.

SREDA, 31. 10.: 8.20 Šolska oddaja — 18.15 Madžarski pregled — 17.45 Otrci naše bole — 18.10 Obzornik — 18.25 Na sedmi stezi — 18.45 Arhitektura in družba — 19.15 Mozaik — 19.20 Kaj hočemo — 19.45 Kozmetično ogledalo — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Film tedna — 22.05 Poročila — 22.10 Rezervirano za šport.

ČETRTEK, 1. 11.: 17.00 Koncert ob dnevu OZN — 17.55 Mozaik — 18.00 Obzornik — 18.15 Retrospektiva jugoslovskega filma — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.30 Dokumentarna oddaja — 21.15 Mladost na stopnicah — 21.50 Poročila.

PETEK, 2. 11.: 9.25 Šolska oddaja — 16.45 Madžarski pregled — 17.50 Veseli tobogan — 18.20 Obzornik — 18.35 Rekreacija — 18.45 Pet minut za boljši jezik — 18.55 Mozaik — 19.00 Kratak film in naš ekran — 19.45 Risanka — 19.50 Cikcak — 20.00 Dnevnik — 20.35 Ptičar iz Alcatraza, film — 22.45 Poročila.

Prevoz udeležencev demonstracije 25. oktobra v Celovcu

Za današnje demonstracije v Celovcu bodo vozili najeti poštni avtobusi iz naslednjih krajev v Celovec in po demonstraciji spet nazaj:

- BRNCA-zadruga (15.30) — LOČE-Pušnik (15.45) — ROŽEK-pred občino (16.00) — LOGA VAS-križišče na Škofiče (16.15) — ŠKOFIČE-pred gostilno Bürger (16.30) — HODIŠE-pred občino (16.40) — CELOVEC.
- REKA-Antonič (15.30) — ŠT. JAKOB V ROŽU-Hranilnica (15.40) — BISTRICA V ROŽU-pri kinu (16.10) — ŠT. JANŽ-pri zadrugi (16.20) — CELOVEC.
- ZVABEK-pri gostilni Luckner (15.00) — PLIBERK-pred Breznikom na glavnem trgu (15.30) — ŠMIHEL-pred gostilno Šerger (15.45) — ŠTEBEN-na vasi (15.55) — DOBRLA VAS-pred Hranilnico (16.10) — ŠKOCIJAN-pred farnim domom (16.25) — CELOVEC.

Opozarjamo, da je iz Borovelj zveza z rednim avtobusom v Celovec in spet nazaj.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opazanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 še vedno priljubljeno — 16.15 Zenska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

SOBOTA, 27. 10.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.55 Glasbeni mozaik — 7.40 Mednarodni delovni trg — 8.05 Družinski obzornik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 14.00 Voščila — 15.45 Teden srečanja — 17.10 Ljudska oddaja — 18.00 Deželni razgled — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Sobotni večer v studiu Solnograd — 22.10 Športna revija — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

NEDELJA, 28. 10.: 6.10 Igra na orgle — 7.45 Ljudska glasba v soboto zjutraj — 8.15 Kaj je novega — 9.45 Revija melodij — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 13.10 Ogledalo mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Vicenca — amfiteater Predalpa — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rallye — 21.15 Zadnja postaja Dunaj.

S SADNIMI DREVESCI IN GRMIČI

drevesnice

Marko POLZER

Lazar pri Veselah

SO VSI ZADOVOLJNI!

PONEDELJEK, 29. 10.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 8.05 Oddaja za starejše ljudi — 9.15 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note majstrov — 10.00 Šolska oddaja — 13.30 Na obisku pri koroških godbah na pihala — 14.45 Koroške šege včeraj in danes — 16.30 Za otroke — 17.10 Kaj radi slišimo... — 17.56 Oddaja kmetijske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Operetni koncert — 21.30 Iz avstrijskega glasbenega ustvarjanja — 22.10 Šport.

TOREK, 30. 10.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudski plesi — 15.00 Ljudska glasba iz Štajerske — 16.30 Za otroke — 17.10 Avstriji o Avstriji — 17.56 Oddaja sindikalne zveze — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 S sekuro skozi listnat gozd — 22.10 Šport.

SREDA, 31. 10.: 6.00 Jutranja gimnastika — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Šolska oddaja — 9.30 Vesele note majstrov — 10.00 Šolska oddaja — 11.03 Ljudske pesmi — 13.30 Zborovska glasba — 15.00 Iz mape skladateljev — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 17.56 Oddaja združenja industrialcev — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Stanovanje na podstrešju“, igra — 21.10 Skladatelji lahke glasbe — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Dunaj — 22.10 Šport.

ČETRTEK, 1. 11.: 6.10 Igra na orgle — 7.40 Veselo nedeljsko jutro — 8.15 Zabavna glasba — 9.00 Zabavni koncert — 10.30 Radijska pripovedka — 13.45 Iz domovine — 16.00 „Tamburica in ciganske gosti“ — 17.05 Operetne melodije — 19.00 šport ob prazniku — 19.30 Deželni razgledi — 21.00 Ljudska glasba ali pesmi Elfriede Ramhapp — 21.30 Navade slabe vesti — 22.10 Šport.

PETEK, 2. 11.: 6.00 Jutranja gimnastika — 9.00 „Pokopališče v gorah“ — 9.30 Klavirska glasba — 11.03 „Stare viže so neumrljive“ — 14.30 Ura petja — 15.45 Štajerska literatura — 16.30 Za otroke — 16.45 Otroški zbori — 17.10 Glasba za konec tedna — 17.56 Oddaja delavske zbornice — 18.00 Deželni razgledi — 20.10 „Cesarsko poslanstvo“ — 22.10 Šport.

SLOVENSKE ODJAJE

SOBOTA, 27. 10.: 9.05 Rubrika za jugoslovske delavce — Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

NEDELJA, 28. 10.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

PONEDELJEK, 29. 10.: 13.45 Informacije — Zborovska glasba.

TOREK, 30. 10.: 9.30 Čez hrib in dol — 13.45 Informacije — športni mozaik — Otrci, poslušajte! Sreda, 31. 10.: 13.45 Informacije — Vse misli moje k tebi gredo — za našo knjižno polico.

ČETRTEK, 1. 11.: 7.10 Duhovni nagovor — Komorni koncert.

PETEK, 2. 11.: 13.45 Informacije — „Njihov glas kliče nas vsaki čas...“

ŠPORTNI VESTNIK

● SAK — ZWEINITZ 4:0 (1:0)

Tudi v desetem kolu nogometnega prvenstva 2. D razreda je Slovenski atletski klub osvojil obe točki. Tokrat je SAK imel za nasprotnika moštvo iz Zweinitza in ga gladko premagal 4:0 (1:0). Na ta način je SAK še vedno v najtesnejšem stiku z vodečim moštvom iz Wöfnitza, ki je doma tesno premagalo zadnjega v lestvici vojaški klub HSV iz Celovca. Pičli rezultat v Wöfnitzu priča verjetno o dejstvu, da se nahaja vodeči klub začasno v krizi. Pa tudi tretjevrščeni Launsdorf, ki je do 10. kola zasedal s Slovenskim atletskim klubom drugo mesto, je zdrknil v hudo krizo, saj je nedeljsko prvenstveno tekmo proti Zweikirchenu izgubil 0:1. Na ta način lahko v zadnjih kolih jesenskega prvenstva profitira le slovensko moštvo, ki nima več težjih nasprotnikov.

Tudi po 10. kolu se lestvica 2. D razreda ni bistveno spremenila:

1. Wöfnitz	10	9	1	0	24:4	19
2. SAK	10	7	3	0	37:10	17
3. Launsdorf	10	7	1	2	30:12	15
4. Steuerberg	10	6	1	3	26:13	13
5. Gospa sveta	10	6	0	4	32:19	12
6. Glanegg	10	5	1	4	34:18	11
7. Guttaring	10	5	0	5	19:23	10
8. Zweikirchen	10	4	1	5	16:20	9
9. Weitensfeld	10	4	1	5	21:27	9
10. Hörzendorf	10	3	2	5	24:24	8
11. Sörg	10	3	1	6	12:35	7
12. Kraig	10	1	3	6	8:24	5
13. Zweinitz	10	1	2	7	7:24	4
14. HSV Celovec	10	0	1	9	3:39	1

Slovenski atletski klub se je tudi tokrat zelo potrudil, da bi dosegel čim več golov. Slovenski nogometaši so igrali lep nogomet, vendar več kot za terensko premoč v prvem polčasu ni zadostovalo. Napadalcu so igrali do kazenskega prostora odlično, vendar so bili nezmožni terensko premoč spremeniti v zadetke. Značilno za igro v prvem polčasu je tudi avtogol nasprotnika, s katerim je SAK povedel 1:0. Drugi gol za SAK je padel šele v 52 minuti, ko je Peter Waldhauser ukanil nasprotnikovega vratarja. Od 70. minute naprej je moral SAK igrati z 10 igralci, ker je sodnik izključil kapetana slovenskega moštva, Jožeta Fero, ker je pogovarjal sodnikovi odločitvi. Po pravični izključitvi srednjega napadalca je napadala igra SAK oživela in padla sta še dva zaderka. Najprej je bil ponovno uspešen Peter Waldhauser, nato pa še trener Karl Nežmah.

V 11. kolu nogometnega prvenstva bo Slovenski atletski klub igral v Kraigu proti tamkajšnjemu moštvo. Moštvo SAK se bo tja odpeljalo z avtobusom, v katerem bo tudi nekaj prostora za navijače.

● ŠT. JANŽ — SELE PRVIČ V NAMIZNEM TENISU

Namiznoteniška ekipa Št. Janža v Rožu zaseda po treh igranih prvenstvenih tekmah odlično 3. mesto. V lestvici 2. razreda-zadnji vodi ekipa iz Grabštanja pred ekipo celovškega KAC. Št. Janž je zbral dosedaj 5 točk, kar je za novince lep uspeh. V nedeljo 28. oktobra pa bo Št. Janž nastopil v Selah, kjer bo skušal svojo dosedanjo nepremagljivost nadaljevati. Prvenstvena tekma, ki je nekakšen derbi dveh slovenskih moštev, se bo pričela ob 16. uri.

● AVSTRIJSKA ZVEZNA HOKEJSKA LIGA

V avstrijski zvezni hokejski ligi je odigranih že 6 prvenstvenih kol. Rekordni avstrijski hokejski mošter KAC, ki ima v svojih vrstah sovjetska hokejista Ziplakova in Vasiljeva, je utrpel tesen poraz na Dunaju proti WEV 4:5 in zaseda začasno 2. mesto. V torek zvečer je KAC igral prvenstveno tekmo proti IEV iz Innsbrucka. Tekma se je končala 2:3 (0:0, 2:1, 0:2). Ostale prvenstvene tekme v zvezni hokejski ligi so se končale takole: ATSE Graced — Kapfenberg 5:0 (1:0, 2:0, 2:0), WEV — Stadlau 3:6 (1:1, 1:1, 1:4), Feldkirch — Solngraško 5:6 (0:2, 3:3, 2:1).

● JUGOSLAVIJA ZAPRAVILA NASTOP NA SP?

V povratni kvalifikacijski tekmi za svetovno prvenstvo 1974 v Münchenu sta si minulo nedeljo v Zagrebu stali nasproti nogometni reprezentanci Jugoslavije in Španije. Tekma se je končala 0:0, kar pomeni za Jugoslavijo hud udarec, saj bi ob zmagi sigurno nastopila v Münchenu. Po remiju v Zagrebu bo odločala o nastopu na svetovnem prvenstvu tekma z Grčijo. Jugoslovska reprezentanca se namreč lahko uvrsti v finalni del svetovnega prvenstva samo tedaj, če premaga v Atenah (19. decembra) grško nogometno reprezentanco z najmanj 3 goli razlike. Ob rezultatu 2:0 za Jugoslovane bi bila potrebna tretja in odločilna kvalifikacijska tekma s Španijo.

izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. J. Drava, Celovec — Borovlje.

Varčevanje služi okrepitvi neodvisnosti

V tednu
varčevanja
prinesite svoje
prihranke v
domače

posojilnice

**Zveza
slovenskih zadrug
v Celovcu**

BILČOVŠ
BOROVLE
CELOVEC
DOBRLA VAS
GALICIJA
GLINJE
GLOBASNICA
HODIŠE
ŠT. JAKOB v Rožu
ŠT. JANŽ v Rožu
KOSTANJE
KOTMARA VAS
LEDINCE
LOČILO
MARIJA NA ZILI
PLIBERK
PODLJUBELJ
PODRAVLJE
SELE
SLOVENSKI ŠMIHEL
ŠKOFIČE
ŠMARJETA v Rožu
ŠMIHEL pri Pliberku
ŠTEBEN pri Beljaku
ŠT. TOMAŽ
VELIKOVEC
VOVBRE
ZILJSKA BISTRICA
ŽELINJE
ŽELEZNA KAPLA
ŽVABEK